

309127 వైదిక గ్రంథము వైదిక గ్రంథము (బుద్ధుని)

VOL. 2
సంపుటము. 2.

జనవరి 1917 నం. 14 వ తేది శుక్రవారము
పింగళినామ సంవత్సర కార్తిక మాస బహుళ అమావాస్య 30.

No. 212
సంచిక 209

మంచిమనసు! మనము భయపడవద్దు! మనకు దొరకవు!!
2 వంతులకును మనకు ఆ భయమును తగ్గించును. తగ్గించును.

మేలైన జాతి పట్టుపందలు.

అనేకపంతులు భయపడవద్దు! మనకు దొరకవు!!
2 వంతులకును మనకు ఆ భయమును తగ్గించును. తగ్గించును.

ఇతర రంగులు గలవి, కృత్రిమమైనవి, తగ్గించును. తగ్గించును.
5 వంతులకును మనకు ఆ భయమును తగ్గించును. తగ్గించును.

విలేఖకులకు నోటీసు.

కాగితపు కట్ట వేర్వేరుగా చేయవలెను. విలేఖకులు
కాగితపు కట్ట వేర్వేరుగా చేయవలెను. విలేఖకులు

రంగుల చిత్ర పటము

ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0

వి. పి. భయము (ప్రత్యేకము)
అంగ్రహస్థి కా కార్యాలయము

మలయ చందనము

(957) పెంగళినామ సంవత్సరము.
మందు పుచ్చుకొనుచున్నట్లు ఎవరికిని
తెలియదు. పట్టుము లేదు. పిలికారీ

గంధర్వ పార్వతి, శివ, లింగేశ్వరీ పీఠ, మదరాసు.

ఆత్మజిజ్ఞాస

శివరమును విశేషించునాత్మ ఆత్మజిజ్ఞాస.
దయ్యముల సాక్షాత్తులగుటచేత కాత్మజిజ్ఞాస చర్చ
గ్రంథకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి.పి.

OTTO DILBAHAR REGD
THE
PERFUME OF ORIENTALS
DELIGHTFUL & LASTING

ఆటో దిల్ బహార్.
ఇప్పటికాలపు రుచి కనుకనక, సాటిలేని నాణ్యతను గుర్తించుటకు.
ఆటో దిల్ బహార్, రామముగాని, వేర్వేరుగా చేయవలెను. తగ్గించును.

అమృతాంజనము
అన్ని రోగాలకు సిద్ధపథము.
చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.
తలనొప్పుల మాన్పును.
పొక్కులు నొప్పులు తగ్గించును. వాయువు
దోలును. వాయువు
పొక్కులు నొప్పులు తగ్గించును.

French Gonorrhoea Mixture.
గనెరియ
[ఫ్రెంచి గనెరియ మిక్చర్ అనునందు పచ్చి తెలుపు
ఎరుపు అను 3 బాతుల పెంగళినామ మలకముగ మాన్పును.

కుంకుమ పువ్వు
స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు
మానవద్రవోకను. కొనువారు సుర్యమూర్తును
గనునింపుడు. కరస్పాక డెస్కు మొదలగునవి
ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:-
ఎస్. నారాయణ అందు కంపెనీ.
(53)

ప్రజాభిప్రాయములు

(0)
I
"రాజా ఆఫ్ సానుగల్లు"
?

అయ్యా,

సామ్రాజ్య కాసన సభాసభ్యత్వమును కొంతకాలము పోషించి ఇటీవల కొంతయిష్టానుగుణమున జరిగిన యశ్రావ్యుల సభాసభ్యత్వమున గౌరవమును పొందిన పానుగంటి రామానుజంగారు "సానుగల్లు రాజా"యని వ్యవహరింపబడుచున్నాడు.

ఈక్రింది యంశముల నీసందర్భమున తెలిసికొన వలెనా పానుగంటిగారు:- (1) "సానుగల్లు" రాజ్యమెవలెనున్నది? (2) ఆసంస్థానమునై చెల్లుచున్న పేష్కారు వైక మెంత? (3) ప్రత్యేకముగ రివిన్యూ కాలదీనివో, ఏకాలమున? (4) రాజ్యవిస్తీర్ణము జనసంఖ్య ఎంత? (5) ఆరాజు పేరు? శ్రేయోభిలాషి.

II

మదరాస్ ప్రెసిడెన్సీ అసోసియేషన్.

అయ్యా,

ఈ సమయ మదరాసు ప్రెసిడెన్సీ అసోసియేషన్ మెంబరులయిన ఎ. క్రీరాములు నాయుడుగారు వచ్చి ఈ మట్టు పట్ట గ్రామాదులలో, అనగా ఆలమూరు, పెదపల్లె, పినపల్లె, చింతలూరు, సంజీవ్రాడి, కపిలేశ్వరపురము మొదలగు గ్రామాదులలో, కాంగ్రెస్ లీగు స్క్రీములలోని సంగతులు సులభమయిన తెలుగుమాటలతో ప్రతివారికిని సుబోధకముగా నుండునట్లు ఉపన్యాసము విచ్చి ప్రతిగ్రామములోను హోయాలూ లీగు నకును మదరాసు ప్రెసిడెన్సీ అసోసియేషన్ కును మెంబరు ను చేర్చుచున్నారు. రాజులను స్థాపించుచున్నారు. ఇప్పుడు మండపేటవలె రా గ్రామాదులలో ఉపన్యాసములిచ్చుచున్నారు. స్వరాజ్యమునై వ్యతిరేకాభిప్రాయములు గలవారు కొందరు లేనిపోని యపవాదములు నాయుడుగారు వై చేయుచున్నట్లు వినుచున్నాను. గ్రామాదులలో వివాదంతులు లేనందున అట్టి వారల మాటలకు చెవియొగ్గి చేతయనకు మహోపకారము చేయు పురుషుల కార్యక్రమమునకు కొందరు అశ్వంతరములు కలుగజేయుచున్నారు. కాన, ఎవరు ఏ ప్రాంతములలో ఎట్టి కార్యముల నెరపుచున్నారో పత్రికలలో ప్రచురించిన గ్రామాదులలో నమ్మకము ఎక్కువయ్యు అందువలన స్వలాభపరులు చేయు దుండగములు తగ్గుటకు వీలగును. నాయుడుగారితో గూడ నిత్యమునుండి పనిచేసిన పెదపల్లె వాసులగు నెక్కంటి పేరన్న గారును పినపల్లెలో చెన్న రాజధాని సంఘమునకు సుమారు 25 నుండి సెంటులను చేర్చిరి సంగత నాగన్న గారును సుందీ పూడి వాస్తవ్యులు బూరపరెడ్డి వీరాస్వామిగారును ప్రశంస నీయులు. ఈ రాసుచంద్రపురము తాలూకాలోని ప్రతిగ్రామము నుండి చెన్న రాజధాని సంఘములోను స్వరాజ్యసమితిలోను దేశాభిమానులు తాము మెంబరుగా చేరియు ఇతరులను మెంబరుగా చేర్పించియు నాయుడుగారి యుద్దయమునకు తోడ్పడుదురు గాక!

డిగుమర్తి వేంకటరత్నము.

III

నెల్లూరునుండల బ్రాహ్మణేతరసభ.

అయ్యా!

వైశేషిక నోకసభ ఈనెల 16 తేదీని రా. బ. పి. త్యాగరాజు శ్రేష్ఠిగారి యాజమాన్యమున జరుప నెంచియున్నట్లు వినికిడివలన తెలియుచున్నది. వీని యుద్దేశములను గూర్చిగాని నిబంధనలను గూర్చి గాని ఇంతవరకేమియు ప్రకటించబడలేదు. దేశవాదలో జరిగిన కృత్రిమ ప్రవాహము లింకిన జరుగుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. వారి యనుయాయులకు మాత్రము తెలిసియున్నట్లు గూడనింపవలసి యున్నది. ఈ కార్యము శక్తి హితైకమై లగు బ్రాహ్మణేతరులకు కలవరపరుచుచున్నది. వీని కార్యకర్తలను తెరవైనదియు మాడ తెలియుటలేదు. "ఈ కమిటీయొక్క తీరు తేరుయన తెలియనా?" అని కాటంరెడ్డి ఆచార్యగారు చెడ్డిగాడికి 10 వ తేదీని అడుగగా, ఇందును గూర్చి తమకు మాడ ఏమియు తెలియదని చెప్పినారు.

ఈ గూఢాభిధానమును వెల్లొందింపగా, ఈ సభా కార్య నిర్వాహకులను నాకొనుదాయములను లక్షింపవారికి తెలుపవలెనై బాధ్యుగా సభ జరిపి ఈ నుండల బ్రాహ్మణేతరులందరు కాంగ్రెసువిధానము నామోదించుట లే దని ప్రక

టించు దురుద్దేశము గానున్నది. ముందుగా ప్రకటించిన తక్కిన బ్రాహ్మణేతరులు తమ యత్నములు సాగనియ్యరని యెత్తు పన్నినట్లున్నది. ఆదివారాయనచెడ్డిగారి గ్రామస్థులవలన వినుటలో చెడ్డిగారే వీనికి కారకు లని విన్నాము కాని, ప్రత్యేకముగా వారు చెప్పటలో తమకు తెలియదనుటచే యధార్థమిప్పు యాహించుట సాధ్యపడక యున్నది.

కాటంరెడ్డి దేశహితైకచిత్తు లగు బ్రాహ్మణేతరులందరు మేల్కొని అట్టి సభ జరుగునెడల ఎక్కువ మంది ప్రతినిధులరుచుచి కాంగ్రెసువిధానము నంగీకరించి "జస్టిస్" అను యాయల కోరికల భంగపరుపవలసియున్నది. అట్లు దేశహితైకచిత్తులను వారు రానియ్యనివో, ప్రత్యేకముగా నైనను మనము సభ జరిపి మన యుద్దేశములను ప్రకటించి మంత్రివరునికి తెలుపుకొని మన మండలపు కీర్తిని నిలవ చెట్టుకొనవలసియున్నది. నిర్దించిన కార్యము చెడును. మండలసభయందు పోయిన సంవత్సరమువలెనే తమ వాదములు నెగ్గవని ప్రత్యేక సభ నేర్పాటుచేయ నెంచినట్లున్నది. అందును హెచ్చరికతో ప్రకర్తించి కార్యవిధానము యోచింప ప్రార్థింతులు.

పొనకా పట్టాభిరామారెడ్డి,

నెల్లూరు వేంకట్రామినాయుడు,

పోట్లపూడి, ఇందుకూరుపేట పోస్టు.

IV

ప్రత్యేక గుంటూరు మండలసభ.

ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యము.

అయ్యా,

వై శీర్షికక్రింద విజయూరి భావనాచార్యులుగారు రివ తేదీ ఆంధ్రపత్రికలో వ్రాసిన వ్యాసము చదివినాడను.

మదరాసు రాజధాని సంఘమువారు ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యమునకు లోబడి స్వరాజ్య తీర్మానము నంగీకరించి నారు. ప్రత్యేకాంధ్ర మహాజనసభవారు ప్రత్యేక సంఘప్రాతినిధ్యము నామోదించిరి. భావనాచార్యులుగారు ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యమునాడదని ప్రత్యేకమండల సభలో సవరణ నుపపాదించిరి. సభవారు వారి సవరణ నామోదించక, ఆసలు తీర్మానమునే అంగీకరించిరి. సదరు తీరుమానము ప్రత్యేకసంఘ ప్రాతినిధ్యము నామోదించుచున్నది.

మండల సభలో "సంఘ" ప్రాతినిధ్యమా "వృత్తి" ప్రాతినిధ్యమా అంగీకరించునది అనువిషయమై చర్చయేమియు జరగలేదు. భావనాచార్యులుగారు "సంఘ" ప్రాతినిధ్యమును "వృత్తి" ప్రాతినిధ్యముని అర్థముచేసికొని తీర్మానమంగీకరించి నామని చెప్పిన యెడల, వారియ్యగము వారికే వర్తించును. సభాభిప్రాయము నకు వర్తించదు. ఇది వరకు రాజధాని సంఘమువారును ప్రత్యేకాంధ్ర మహాజన సభవారును ఆంగ్లేయభాషలోను తెలుగుభాషలోను ఉపయోగించిన మాటలను బట్టి, కోరినది ఆమోదించినది "వృత్తి" ప్రాతినిధ్య మనుకొనటకు మాత్రము అవకాశమున్నట్లు నాకుకనపించును. ఆమాటయే Communal Representation ప్రత్యేకసంఘ ప్రాతినిధ్యము, తిరిగి మండలసభతీర్మానములో నుపయోగింపబడినది. మండలసభ తీర్మానము ఆంధ్రమహాజనసభ తీర్మానమునై నాధారపడియున్నది. ఆమాటలకు భావనాచార్యులుగారు చెప్పాకమున్నయెడల మండలసభవారు తీర్మానమును భావనాచార్యులవారి యభిప్రాయప్రకారము తీర్మానించినట్లు ఎంచవచ్చును. ఆపదములకు భావనాచార్యులు గారాపాదించు అర్థములేమియెడల, తద్విషయమై చర్చజరుగనందున, పదములకు సరియయిన అర్థముప్రకారము తీర్మాన మంగీకరించినట్లు ఎంచవలెను.

మండలసభలో శ్రీ సీ సందర్భమున భావనాచార్యులుగారు సవరణకు వ్యతిరేకముగ మాట్లాడినది వాస్తవము. కాంగ్రెసు లీగు స్క్రీములో బ్రాహ్మణేతరులకు సంఘ ప్రాతినిధ్య మియ్యవలెదే దనియు దీనిమీల బ్రాహ్మణేతరరాష్ట్రాధికారము ప్రారంభమయి, సమస్త ప్రాముఖ్యము వహించిన భయవంతనే సంఘప్రాతినిధ్య మామోదించబడినదనియు ఈ మొదలగు సంగతులు చెప్పినట్లు నాకు జ్ఞాపకము. నేను మాట్లాడినది. ఆమోదించినది సంఘప్రాతినిధ్యముగాని; వృత్తి ప్రాతినిధ్య విషయముగాను.

ఆంధ్ర జిల్లాలలో 100 కి 97 గురు వంతున బ్రాహ్మణేతరులు కలరు. హెచ్చుపన్నులు చెల్లించునది ఎన్నికలలో హెచ్చువో ట్టిచ్చుచున్నది బ్రాహ్మణేతరులే. అట్టివారు సామ్రాజ్య కాసనసభలో హెచ్చుమంది యుండుట వలన క్రొత్తహక్కు ఏమికలదు? ఎన్నికలలో జయము

పొందుట తరుమీదను తమ సంఘమువారిమీదను ఆధారపడియున్నది. స్వశక్తి మరచి తాముచేయగల కార్యము తాను చేయజాలక, అందున కిత్తుల/సాయ మనేషించుట కడుగదా కోవనీగుమే. బ్రాహ్మణేతరసోదరులు ఈవిషయమున గమనింప వుండుటకు కారణము వివ్యా విహీనతగాని మరెయొకటి గారు.

సంఘప్రాతినిధ్యము సాధ్యము కాదని నేనును మరి కొంతమంది బ్రాహ్మణేతర నాయకులును అభిప్రాయపడిన మాట వాస్తవము. బ్రాహ్మణేతరులలో నున్న 40 కులముల వారు కలరు. వీరిలో వీరికి వికచుత్వము చాల తక్కువ. ప్రతి కులమువారు ఒక ప్రతినిధిని కంట్రీకు వీలలేదు. కొన్ని కులములవారు కలిసి యోగ్యులను తగినవారిని ప్రతినిధులుగా ఎన్నుకొనవలెను. బ్రాహ్మణేతరులు తరతరములుగానున్న భేదములను మరచి ప్రస్తుతిస్తే తిని గమనించి యీ సహాత్కార్యము జయప్రదముగా చేయగలరా యనునది శంకింపదగిన విషయమే. కాని, ప్రధాన మంత్రిపుంగవులకు లాయడుబార్నిగారు చెప్పినట్లు ఇక్కాలమున ప్రపంచములో గొప్ప మార్పులు కొలది కాలములో జరుగుచున్నవి. ఆసాధ్యములనుకొన్న కార్యములు సాధ్యమవుచున్నవి. ప్రజలయందు ప్రజాస్వామిక పరిపాలన బీజములంకురించినవి. ఒకవేళ బ్రాహ్మణేతర సోదరులు ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితులను గమనించి భేదాభిప్రాయములను మరచి ప్రత్యేక సంఘప్రాతినిధ్యమునకై పరిష్కరించుకొందురేమో? వారట్లు చేయగలిగిన యెడల అది మన దేశము యొక్క భావిభాగ్యదేశకు గొప్పనూచనయని అంగీకరింపక తప్పదు. వారట్లు చేయజాలని యెడల ఎన్నుకొలు యధావిధిగా జరుగుచుండును. ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యము బ్రాహ్మణులంగీకరించినంత మాత్రమున రాజోపు నష్ట మేమియు లేదు.

ఇప్పటి రాజకీయ పరిస్థితులలో రాజధాని సంఘము వారును వారి సభ్యులలో నాబోంట్లు కొందరును సంఘ ప్రాతినిధ్య మంగీకరింపక పోయినను, జన సామాన్యముయొక్క యభిప్రాయము కూడ మారువరకు వారి తీర్మానమును ఉపసంహరించుటకు గాని మార్పుచేయుటకు గాని తమ కేవిధమయిన యధికారము లేదు. వారి సంఘపు తీర్మానము స్వరాజ్య వాదులకును బ్రాహ్మణేతరులకును జరిగిన రాజీమీద నాధార పడియున్నది.

కావున, ప్రజాభిప్రాయము మారనిదే రాజధాని సంఘ మయొక్కయు ఆంధ్రమహాజనసభవారియొక్కయు తీర్మానములలో మార్పుచేయుట సమంజసము గాదని నాకు తోచినేను భావనాచార్యులు గారి సవరణ కెడిరించి నాడను. గుంటూరు యడవల్లి కనకదుర్గయ్య

మదరాసు అందు సదరమరాటా
రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడ్డు. (983)

(ఇంగ్లాండు కంపెనీలో ఇంకొకొరేటు చేయబడినది.)

ప్రకటనము.

1917 సం॥ డిసెంబరు 14 వ తేదీన శుక్రవారము నాడు మదరాసుకు రాజప్రతినిధిగారు వచ్చు సందర్భమున చెన్నపురినుండి రాయపురమునకు పోవు బండ్లు ఇట్లు మార్పుబడును:-

(1) విల్లివాకము నుండి 12-50 గంటలకు బయలుదేరి సెంట్రలు స్టేషనుకు పోవు 96 లోకలు బండి రాయపురమునకు పోవును.

(2) 13-15 గంటలకు రాయపురము నుండి సెంట్రలు స్టేషనుకు పోవు లోకలు 138 బండియు 13-30 గంటలకు రాయపురము నుండి సెంట్రలు స్టేషనుకు పోవు 64 లోకలు బండియు, 14-2 గంటలకు సెంట్రలు స్టేషను నుండి రాయపురమునకు పోవు 97 లోకలు బండ్లు నిలిపివేయబడును.

(3) 14 గంటలకు సెంట్రలు స్టేషను నుండి పొన్నేరికి పోవు 139 లోకలును, 14-5 గంటలకు సెంట్రలు స్టేషను నుండి విల్లివాకమునకు పోవు 75 లోకలు బండియు రాయపురము నుండి యే బయలుదేరును.

విజ్ఞప్తుల నిరాకరణము.

ఆక్షేపక సభలు

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని యూనియన్లు

ఆక్షేపక సభలు

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని యూనియన్లు ప్రతినిధి సంఘమువారు మాంటూ గూరారికి విజ్ఞప్తి సమర్పించుట కవకాశ మొసంగకుండుట సమచితముగాదని ఆక్షేపించుటకు కవకాశ మొసంగ నధికారుల కొరకు రేపు (15-12-17 కనివారము) సాయంకాలము 5 గంటలకు ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకర్లాలయమున (7 తంబు పెట్టి వీధి జూర్జుటవును) న్యాయపతి సుబ్బారావు పంతులుగారి ఆధ్వర్యమున సభ జరుపబడును.

ప్రావిన్సియల్ కాంగ్రెసు కమిటీ.

ఈ నెల 18 వ తేదీ సాయంకాలము కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు సమావేశమై యిట్లు తీర్మానించిరి.

ఈ దేశమునందలి నివిధరాజకీయ సంఘముల అభిప్రాయములను తెలిసికొనుట కవకాశ వచ్చిన ఇండియా మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తులను సమర్పించుటకు వెళ్ళు ముఖ్యసంఘములవారు కోరగా, అందులకు అభ్యంతరము కలిగించుట సమంజసము గాదని ఈసంఘమువారు తేల్చిచెప్పుచున్నారు.

చెన్నై ప్రతినిధులను వారిట్లు నిరాకరించుటకు గూర్చి ఆలోచించుటకు ఈ నెల 15-వ తేదీ కనివారమునాడు మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు కాంగ్రెసు కమిటీ సభను జరుపుటకు తీర్మానింపబడినది.

ప్రావిన్సియల్ కాంగ్రెసు కమిటీ.

ఈ రాష్ట్రమున గల ముఖ్యములగు చాల సంఘముల వారు ఇండియా మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తులను సమర్పించుటకు తీర స్ఫూర్తిపడుచు సందర్భమున కర్తవ్యము నాలోచించుటకు రేపు (15-12-17 కనివారము) మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు మహాజనసభామందిరమున ఆవసరసమావేశము జరుపబడు నని కార్యదర్శులు ప్రకటించిరి.

చెన్నై ప్రతినిధులను.

ఈ రాష్ట్రమున గల ముఖ్యములగు చాల సంఘముల వారు ఇండియా మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తులను సమర్పించుటకు తీర స్ఫూర్తిపడుచు సందర్భమున కర్తవ్యము నాలోచించుటకు రేపు (15-12-17 కనివారము) మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు మహాజనసభామందిరమున ఆవసరసమావేశము జరుపబడు నని కార్యదర్శులు ప్రకటించిరి.

మదరాసు ప్రెస్ ము ప్రావిన్సియల్ కన్ఫరెన్సు.

మాడవ ప్రకటనము.

13-12-1917.

మహాజనసభ చెన్నై ప్రతినిధులను ప్రావిన్సియల్ కాంగ్రెసు కమిటీ, హోమురాలీగు, మదరాసు ప్రెస్ ము ప్రావిన్సియల్ కన్ఫరెన్సులను మరియు వెళ్ళు ముఖ్యములను ప్రతినిధులుగా నియోజింపబడిరి. వారికి ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగ తెలుపబడును. టిక్కెట్లు ప్రతిదినమున సాయంకాలము 4 ముదలు 7 గంటలవరకును మాంటూగూరారిలో మహాజనసభామందిరమున విక్రయింపబడును గాన నియోజింపబడుచున్న వారినితప్పక తీసుకొనిపోవుటకు ప్రాధికారము 2 లు.

చిత్తు తీర్మానములు.

ఆవ్యవసాయము వారిదిగువనింపబడిన తీర్మానములను మహాసభవారియెదుట సమర్పించుట నిశ్చయించిరి.

1. రాజప్రతినిధి ఇండియా మంత్రి ప్రతినిధి సంఘముల మున్నగు వారందరికిని ఈసభవారు స్వాగత మొసంగుచున్నారు.

2. (ఎ) మహమ్మదాలీ షాకాతాలీగార్లను వెంటనే వదలవలెనని ఈసభవారు కోరుచున్నారు.

(బి) రాజకీయ వేరములకు సంబంధించిన వారి నందరిని గూడ వదలవలెనని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

3. (ఎ) 1916 వ సం॥ రం దిశంబరు నెలలో జరిగిన సభలో కాంగ్రెసు - మోస్లేలు లీగు మహాసభలవారు కోరిన సంస్కరణములన్నియు ముఖ్యముగా నొసగబడవలెనని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

(బి) ఈ రాష్ట్రమునందు ప్రత్యేకముగ బ్రాహ్మణేతర సంఘముల ప్రతినిధులకు శాసనసభలో సవకాశముకలిగింప

వలెననియు సాధ్యమగునంతవర కది రాష్ట్రములను బట్టి ఏర్పరుప దగుననియు నీసభవారు కోరుచున్నారు.

4. నాయుదాల పద్ధతిని కొద్దికొద్దిగ స్వపరిపాలనము నొసంగు పద్ధతి అనర్థవాయకము గాన నాపద్ధతి కూడదనియు అది పురోవృద్ధికి భంగకర మనియు ఆవిశ్వాసమును ప్రజల అనుమతము సూచించుననియు అది ఎన్నటికిని తగదనియు నీ సభవారు తీర్మానించు చున్నారు.

5. కొంతమంది బ్రాహ్మణ్యమును ఆంగ్లో ఇండియనులను ప్రతిపాదింపజేయుచు కఠింపుట చాల కోవనియు మరియు బాలిస్థానము కాని మనియు దేశభావాలిని సత్పరిపాలనమునకును హానికర మనియు నీసభవారు తీర్మానించు చున్నారు.

6. ఈ దేశమున నిర్బంధించి విద్యా వ్యాప్తిని గురించి గా॥ మాంటూగూరారు ఇండియా దొరతనము వారితో నాలోచించెదరని పార్లమెంటు ప్రజల సభలో నిరీక్షల ఫలముగా నుడివిరి. ఆ సంస్కరణము చాల కాలమునకు ముందే జరుగవలసి యుండెను. కాన వెంటనే దానిని జరుపవలెనని నిర్బంధ విద్యా శాసనము చేయబడ వలెనని ఈ సభ వారు తీర్మానించు చున్నారు.

7. మదరాసు ప్రెస్ ము ప్రావిన్సియల్ కన్ఫరెన్సు, మదరాసు వైశ్యసంఘము, విశ్వకర్మసంఘము, దక్షిణఇండియా చర్మముల వర్తకులసంఘము, ఆంధ్రప్రదేశ్ సభ, ఆంధ్ర ఆదిద్రవిడ సంఘము, నాటుకోటిపెట్లసంఘము మున్నగు కాంగ్రెసు-లీగు సంస్కరణముల సామోదించునట్టి వెళ్ళు ముఖ్యసంఘముల ప్రతినిధులు ఇండియా మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తులను సమర్పించుట కవకాశ మొసంగ నవంబరు 12వ తేదీలోగానే అన్ని విజ్ఞప్తులను చేరవలెనని ప్రకటించియు ఆతేదీకి ఏమట్లు చేప్పడిన వెళ్ళు సంఘముల ప్రతినిధులు విజ్ఞప్తులను సమర్పించుటకు చెన్నై ప్రతినిధులను మహాజనసభామందిరమున సమగ్రము చాల నాక్షేపణియ మని ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఇంతవరకు ప్రతినిధులను నియోజింపని సంబంధ సంఘములన్నియు వెంటనే సభలను జరిపి ప్రతినిధులను నియోజింప గోరెదమని కార్యదర్శులు ప్రకటించిరి

మదరాసు ప్రెస్ ము ప్రావిన్సియల్ కన్ఫరెన్సు.

ఈ దేశ హితంకర బ్రాహ్మణేతరసంఘ కార్యనిర్వాహకసభ్యులవరముగ సమావేశమైరి. సంఘమువారి ప్రతినిధులు విజ్ఞప్తి సమర్పించుటకు నభ్యంతరమును కలిగించినందులకు ఈ నెల 14వ తేదీ సాయంకాలము 5-15 ని॥కు గోల్డేఫీల్డ్ లో సభ జరుపుటకు నిశ్చయించిరి. ఈ నెల 11 వ తేదీని ఉపాధ్యక్షులు చల్లా గురుస్వామిశ్రేష్ఠిగారు ఇండియా మంత్రిగారికిట్లు తిలకించిరి.

“ఈసంఘమువారి విజ్ఞప్తి కవకాశ మొసంగబడవలెనని సభ్యులకు చాల మనస్తాపము కలిగియున్నది. ఈసంఘమున 600 మంది సభ్యు లీనగరమున గలరు. నుండలములందు 2000 మంది సభ్యులుగల 26 కాఖలు గలవు. ఇటీవల చేప్పడిన చిన్న సంఘముల కవకాశమొసంగి ఈవెద్దసంఘమున కవకాశమొసంగకుండుట సమచితము గాదు. కాన అయితే నొసంగ గోరెదము.

సంఘ కార్యదర్శి టి. వి. గోపాలస్వామి మొదలైనవారు గారిట్లు తిలకించెరి.

“ఈ సంఘప్రాతినిధ్యము ననుమతించుటకు చాల ననుచితము. ఈ సంఘమునకు 26 కాఖలు గలవు. 2600 మంది సభ్యులు గలరు.

బట్టల దొంగతనము:— వైదికవస్త్ర సరఫరా గృహమందొక కుట్టుపనివానియొద్ద జూలికి వరుడుకొనిన జపారు మాషేక్ అను మోబాయిగు గతి గురువారమున 2 గజముల తెల్లద్రెస్సును అపహరించినందున రాజధాని మేజిస్ట్రేటుగారు వానికి 6 దెబ్బలు శిక్ష విధించిరి.

కేంద్రబ్రాహ్మణేతర ప్రతినిధులకు సంబంధించుటకు తగిన కారణముల వెంటనే పరిశీలించవలసినదని మైస్సు ప్రెస్ 18 వ తేదీ నాటి ప్రత్యేకలోచనానిది. హేగుగారు నిజముగ నభ్యంతర వైదిక జాతీయ విశ్వాసమును గలిగియున్నారు. అయిననతని స్థితి క్రిందియుద్వోగుల నెన్నుకొనుటనుబట్టి నిర్ణయింపగలదు. ఆతనిలోపము, లోపమని చెప్పదగిన చాలకాలము నుండియు పని చేయుచున్న వారియెడ నభ్యంతరవిశ్వాస ముంచుటయొనని ఆపత్రికాభిప్రాయము.

కన్నడులకు హెచ్చరిక

కాంతి

తనకు మాలిన ధర్మము లేదనుసామెత లోకవిదితము. కాని దీని ననుష్ఠించు కన్నడులు చాలామంది గా నున్నారు. ధర్మము మొదట స్వవిషయముననే కలుగనలెను గాని అది అంతటితోనే ఆంధ్రుల వనసరము లేదు. అట్లు స్వవిషయమున కలుగక ఎచటనో కలిగి స్వగృహమునకు న్యాయపతక స్వగృహ వివాదమున సరకుగొనకుండుకది ధర్మము గాదు. అది ముగుణము కాకాలము. కాని బొంబాయి రాజధానియందలి కన్నడుల చంద విలులనే యున్నది. కన్నడ ప్రతిష్ఠాపనముల వారి కుల ఎదుటనే వివాదము నొందుచుండు తారమియును సరకుగొనకుండు నున్నారు. ధర్మానులో విష్ణురాయ హైస్కూలు, సంస్కృత పాఠశాల, కర్నాటక విద్యావర్ధక సంఘము, నేటిపు జనరలు లైబ్రరీ, కన్నడ ప్రతిష్ఠాపనములు మున్నగునవి చాలగలవు. కన్నడుల జాత్యభిమానము చాల అధమదేశముం దుండుటచే ధనసహాయములే ఈ ప్రతిష్ఠాపనములు జీవించుచున్నవి. ఈ ప్రతిష్ఠాపనముల నడుపువారి స్వార్థత్వాగమును ప్రశంసించువారు లేరు. ఇది చాల కోవని యును. కన్నడ నాటక సంఘములు మిక్కిలి అనాదరణమునకు పాత్రములై యున్నవి. ఆకారణమున చాలసంఘముల చటనంత రించు చున్నవి. మిగిలినవి అన్యస్థలములకు పోవలసిన పగు చున్నవి. మహారాష్ట్ర నాటకములను ప్రజలు చెవి కోసుకొను చున్నారు. మహారాష్ట్ర నాటకసంఘములు కన్నడ సంఘముల కంటె శ్రేష్ఠము లగుకారణమున బాట్లు చేయుట లేదు. కన్నడులకు జాత్యభిమానము భాషాభిమానము జాత్యభిమానమును గూడ నశించినవి. మహారాష్ట్రస్థానములకు ధనము నపేక్షించిన ధన మధికముగ సమకూర్చుచును. ఒకరినిమించి యొకరు విరాళముల సేసుకొనెదరు. కన్నడ ప్రతిష్ఠాపనముల నుద్ధరింప నెవరైన ధనసహాయమునుకోరిన యులుకును పలుకును కదలికయును కూడ కనబడదు. సావధానితాపత్రము. మహారణ్యమున కోమలకంఠ మునని తా నినాదమునలే నావిజ్ఞప్తి క్రమముగ నడుగంటును ఎంతకాలమును జరుగవలెను? కన్నడ ప్రతిష్ఠాపనముల నిట్లంతరింప జేయుట ఎంతకాలము? హిందూ దేశమున నెంతకాలము ఇటుగా వెనుక బడి యుండునది? ఎంతకాలము! ఆయో! ఎంతకాలము ఇటుగా నాతియతన గోల్పోయి అనుకరణ జీవనముగనుండుట? ఇతరభాషలను మూల్యమువారి పరిహాసమునకు మనము గురియునుట ఎంత కాలము! స్వయంసహాయము లేకున్న కన్నడు లభివృద్ధి నొందజాలరు. మీ లక్ష్యము చెదరినది. బొంబాయి కన్నడులారా! మీ సోదర కన్నడులు బొంబాయి కు తరలెను న మహారాష్ట్రమునకు గుజరాతునంగును నివసించుటలేదు. నాడ దక్షిణమున చెన్నై ప్రతినిధులను నందును మైసూరు నందును నివసించుచున్నారు. మీరు తరలికేనేల తిలకించెదరు? దక్షిణ దిశకు తిలకింపుడు.

స్వయం సహాయమునకు మించిన దేదియును లేదు. కన్నడులారా మీరు దంబముకొరకు గాక మనస్సాక్షికి ప్రాయముగను, యుక్తియుక్తముగను ధర్మము చేయుడు. కన్నడదేశమునందుండి కన్నడుల సేవనందుచున్న ప్రతి స్థాపనములకు తొలుదొలుత ధనసహాయము చేయకుండు మీ రన్య ప్రతిష్ఠాపనములకు ధనసహాయము చేయుటనుచితము. మొదట మీరువానికి తోడ్పడి నిరపాయస్థితికి తేవలెను. మీరు మరల జాతిభాషాభిమానములను పెంపొందింపవలెను. ఆంధ్రులట్లు చేసిరిగాననే 7 వత్సరములలో చారిత్రుల కార్యములను సలువగలిగిరి. అంతకుమున్ను వారుగూడ మన వలెనే స్వకీయ ప్రతిష్ఠాపనములను పరిశ్రమించి ఆన్య ప్రతిష్ఠాపనముల వాదించిరి. కాని అదృష్టమున వారికి అత్యుచితమున కలిగినది. వారు భాషా సేవనుచేయు సారంభించి ఆంధ్రప్రదేశ్ సభ నేర్పరచిరి. దీపావళి చంచాలలో ఆంధ్రదేశమున నొక్క రూపాయయైన వెలికి పోవుట లేదు. అంతయును ఆంధ్ర జాతీయ కళాకాలకును ఇతరాంధ్ర ప్రతిష్ఠాపనములకునే చెందుచున్నది. కన్నడులారా మీరు గూడ నట్లే చేయవలెను. కన్నడ దేశమునందలి జాతీయ ప్రతిష్ఠాపనముల కన్నిటిని పరికింపుడు. దీనిస్థితియున్న వాని నుద్ధరింపుడు. అట్లు వానికి మీరు ధనమును సేవను సమర్పించి ముద్దరించి పిమ్మట యితరప్రతి స్థాపనముల వంక చూడుడు. ఈ నావిజ్ఞప్తి నన్యధా భానింపకుడు. ఆన్య ప్రతిష్ఠాపనములకు తోడ్పడవలదని సేవనను. మొదట మీరు కన్నడ ప్రతిష్ఠాపనముల నుద్ధరింపకుండు నన్య ప్రతిష్ఠాపనముల కొరకు మీ ధనమును న్యాయమందుకు మీరు వైతికాధికార మేమియును లేదని సేవ హెచ్చరించుచున్నానని ధర్మాను న్యాయవాది కడప రాసువేంద్రరావు గారు ఈ నెల 6 వ తేదీని కర్నాటక ప్రత్యేక లోచనానిరి.

ఆంధ్ర పత్రిక

1917 సం. డిసెంబరునెల 14-వ తేది

శుక్రవారము

స్వయంకృషిపై నాధారపడుదు

(1)

ఆంధ్రోద్యమము జాతీయోద్యమ మాంతర్భాగము. అంతయే గాక జాతీయోద్యమమునకు మూలాధారము. ఆంధ్రోద్యమము స్వపరిపాలనకు నూతనాధారము నొసగుచున్నది. స్వపరిపాలనాశయమునకు జవనత్వముల నొసగినది. ఆంధ్రోద్యమము ఉద్యోగివాంఛతో వెడలలేదు. ఆరువత్సరముల నుండియు ప్రభుత్వోద్యోగముల ప్రసాదించమని ఆంధ్రు లొక్కటిగానైనను గావించియుండలేదు. విశ్వ విద్యాలయపు నిర్బంధములనుండి బాలుర దొలగించి, సేవకాపత్తి నుండి విద్యార్థుల మనములను స్వతంత్రజీవనము నకై మరల్చుటకు జాతీయ విద్యాలయమును స్థాపించి కృషిసల్పుచున్న ఆంధ్రనాయకులు స్పల్పలాభముల కొరకై యుద్యమమును నడువజాలరు. ఆంధ్రోద్యమము ప్రజల మగు నొకవ్యక్తి కొరకై యుడయించలేదు. ఏ ఆంధ్రుడును ఆంధ్రోద్యమమువంకకు మరలవలయును గాని, ఆంధ్రోద్యమము ఎక్కువకీని సంశోషణపెట్టుటకును తన యాశయములను మార్చుకొన జాలదు. ఆంధ్రోద్యమము, ప్రభుత్వపు నిరంకుశమునకు గినిసి, యుడయించిన యుద్యమము గాదు. అట్టియుద్యమములు, ప్రభుత్వనిర్బంధములు తొలగగనే యంతరించి తీరును. ఆంధ్రోద్యమము ప్రభుత్వకార్యములపై అసమృద్ధి దెలుపుటకుగాని, వారి యనుగ్రహమును ప్రత్యేకముగ సంపాదించుటకు గాని యుడయించలేదు. ఆంధ్రోద్యమము వర్ణభేదముపై నాధారపడి యుండలేదు. వర్ణములయందలి యంతరీకలహముల నాధారముజేసికొని జనించినయుద్యమ మిది యే మాత్రము గాదు. ఆంధ్రోద్యమము మతభేదమును పాటించదు. జాతి మతభేదముల నాధారపరచి కొనక, ఉద్యోగిలభావముల బాంధవలయు నని బాంధింపక, బిక్కిళ్ళపై నిష్ఠ వముడలె బూజించి ఆవ్యక్తికొరకు తనయశయముల ననుకూల మార్చుకొనక, స్వచ్ఛందమునకు ఏకభాషా భాషముపై ఆంధ్రోద్యమము నిలిచి యున్నది. అన్ని మతములను అన్ని వర్ణములను ఏక భాషా సాంప్రదాయబద్ధమై, జాతీయతగాంచగలవు. పవిత్రమగు భాషానుబాధముచే, జాతీయ స్వపరిపాలనము సుసాధ్యమగును. ఈ బంధమును విడదీయుట కేటికిని నాధ్యముగాదు. ఈపునాదిని పెరించుటకు ఏలులేదు. కృత్రిమపాశముల నేవిధమునైనను త్రొవవచ్చుచుగాని, సహజముగు బాధముల ద్రెంచుట కేటికిని సాధ్యపడదు. ఈ దృఢపాశముచే నొకనొక జాతీయవిద్యా ప్రతిష్ఠాపనలు పెరిగినవి. వేరొకనొక గ్రంథాలయములు విరివిగ జనించి, భాషాసేవ గావించుచున్నవి. మరియొకనొక మతసాంఘిక రాజకీయసభలు, దేశభాషలలోజరుపబడుచున్నవి. పటాలోపము లేకుండ, ఆంధ్రోద్యమము ఆంధ్రుల యత్నేజమునకు సాయపడుచున్నది. ఆంధ్రమహాజనసభలో సువ్యక్త మగుమహాత్మాహము కాంగ్రెసు సభయందు సయితము గానరాదనిన యతితయోక్తి గానరదు. ఏకభాషాపుత్రులగు ఆంధ్రులందరును, మాతృభాష నువ

యోగించుచూ, దీర్ఘసముల చచ్చించుచూ, ఆంధ్రమాతృ సంక్షేపము గావించుచూ పొందు మహావాంఛమునకు మేర యుండజాలరు. హృదయాంతరాళమునుండి సహజముగ పొంగి పొరలు భావములను తల్లిభాషలో వ్యక్తపరచుట కనకాశము నిచ్చు ఆంధ్రమహాజన సభకన్న, తమ యూహలను అన్యభాషలో కృత్రిమముగ వెలిబుచ్చవలసిన యితర సభలు ప్రజాభ్యుదయమున కెక్కుడు తోడ్పడజాలవు.

ఆంధ్రోద్యమ నివాదము హిందూదేశము దంతులను మారుమోగని కారణముచే, స్వరాజ్యోద్యమము సరియగుపునాదులపై ప్రారంభింపబడలేదు. ఆంగ్లభాషా వ్యామోహముపై నాధారపడి, ఆంగ్లదేశీయులచే నడువబడుటచే, దేశభాషా ప్రాముఖ్యము యుద్యమములో జొరలేదు. ఆంధ్రులు స్వపరిపాలనవిషయమై అధికోత్సాహము జూపినను, తమసిద్ధాంతములను స్వపరిపాలనావిధానమున జొప్పించలేక బోయిరి. స్వరాజ్యోద్యమ ప్రముఖులకు సత్య మపుడవును గోచరించినను, తమ సాంప్రదాయముల మార్చుకొనుటకు వారీచ్చగించలేదు. ఆంధ్రోద్యమ సూత్రములు జాతీయసౌభావమునకు దారిజూపు నని నొకొక విశ్వసించిన స్వరాజ్యవాదులుగూడ, వివాదములు తలఁపించునను భీతిచేతనో మరి యేకారణముచేతనో వెనుకకు మరలి విధానమున మార్పు గావించుట కిచ్చగించరై. ఆంధ్రుల సంజేతము ఎల్లెడలను మారు మోగుటకు ఆంగ్లవైదిక పత్రికయైనను లేదయ్యెను. ఆంధ్రులతోపాటు, భాషోద్యమములకై కృషిసల్పుచున్న అన్యరాష్ట్రీయులతోగలసి యుద్యమమును ప్రబలము గావించుటకు సరియగు ప్రయత్నములు గావించబడలేదు. ఫలితమేమైనది? ఆంధ్రులవిజ్ఞాపనము నిరాకరింపబడినది. నిరాకరింపబడుటకు కారణము లూహించుట సులభము. హిందూ, మ్యూండియా, ఇండియను పేటియట్లు పత్రికలు విశేషప్రాముఖ్యత పొందినవి కొన్ని సంఘముల రాయభారములు కైకొనబడ లేదని విలపించుచూ, ఆంధ్రోద్యమ విజ్ఞాపనముగూర్చి మాటమాత్రమైనను ఉడపారొపలేదు. ఈపత్రికల దృష్టిలో ఆంధ్రోద్యమము శాఖోద్యమముల పాటియైనను జేయలేదు గాబోలు! ఆంధ్రోద్యమము తమిళులకు నష్టముగలిగించు నుద్దేశముతో బహులు వెడలినదని నడుపు ప్రాస్వదృష్టి గలవార లనేకులింకనుగలరు. జాతీయోద్యమ మేమూత్రములపై నాధారపడిన ప్రజలకు శాశ్వతసౌఖ్యము నొసగగలదో యొకను నాయకు లనుకొనువాడే గ్రహింప లేకున్నారు. ప్రజలకును విద్యాభివృద్ధికును గల యంతరములను బాటుబకు ముఖ్యమార్గ మెద్దియో యూహించలే కున్నారు. ఆంధ్రోద్యమము నామోదించిన, స్వలాభమునకు విఘ్నములు గలుగు నేమోయని గొందరును, స్వపరిపాలనోద్యమము క్లిష్టభూయిష్ట మగు నేమో యని మరికొందరును దలంచుచున్నారు గాని, ప్రధానసత్యమును గ్రహింప లేకున్నారు.

ఆంధ్రుల కర్తవ్యము మహత్తరమైనది. వారి యాశయ వ్యాపకమును అనేకులు గ్రహింపలేకున్నారు. కొందరు గ్రహించియు, స్వార్థపరత్వము బూని వారిపై దోషారోపణ గావించుచున్నారు. ఆంధ్రులు స్వార్థపరత్వమే వహించి, జాతీయోద్యమమునకు ప్రతిహేళముగ ప్రవర్తించినచో, ఆంధ్రరాష్ట్ర సిద్ధి యీతరుణమున సాధ్యమై యుండవచ్చును. కాని ఆంధ్రరాష్ట్రము రాసీపోసి, స్వపరిపాలనము లభింపనీ లభింపకపోసి, ఆంధ్రులు ధృమ నలుమాత్రము విడువజాలరు. వారి యాశయ

ములు ప్రభుత్వానుగ్రహము బడయకబోయినను, వారికి చింత లేదు. జాతీయవిచ్ఛిన్నమునకు వారెపుడును తోడ్పడజాలరు. స్వపరిపాలనోద్యమ వాదులే, ఆంధ్రుల యాశయముల కభ్యంతరముల బెట్టినను, వారు న్యాయపథమునుండి యణుమాత్రమును నిటునటు దొలగజాలరు. ఆంధ్రరాష్ట్రము భౌతికముగ నిర్బంధబడక పోయినను, ఆధ్యాత్మికముగ నిదివరకే నిర్బంధబడినది. ఆంధ్రమహాజనసభయే, ఆంధ్రరాష్ట్రీయుల నెల్లర నేక ప్రదేశమున సమావేశ పరచుచున్నది. శాఖాసభలన్నియు ఆంధ్రదేశ వ్యక్తిత్వమును చాటుచున్నవి. ఆంధ్ర గ్రంథాలయసభలు, సాహిత్యసభలు మొదలగునవి ఆంధ్రుల ప్రత్యేకతను సూచించు చున్నవి. ఆంధ్రదేశ వాసుల మని ఆంధ్రులు సగర్వముతో బలుకుచున్నారు. అందుచే ఆంధ్రరాయభారము నిరాకరింపబడుటచే, విచారించ నవసరముండదు. ఈ యాశాభంగము ఆంధ్రుల యుత్సాహమును కార్యపరత్వమును ఉద్దీపనము గావించవలెను. అన్యలు మనకు తోడ్పడుదురని, వారిపై నాధారపడి యుండజూదు. ఎవరిముక్తివి వారు స్వయంకృషిజేసి సాధించినవలెను. రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు సభకు ఆత్మగౌరవము ఆవంతయైనను కలదేని, ప్రస్తుతపరిస్థితులలో తన విజ్ఞాపనమును సమర్పింపకుండ మానుట యుచితము. నిన్నటి దినమున కార్యనిర్వాహక సంఘసభ యీవిషయమై యాలోచించి ఫలితము తేల్చుకుండ, రేపటిదినము సామాన్యసభలో నిశ్చయించుటకు తీర్మానించినది. స్వరాజ్యోద్యమమునకు బట్టుకొమ్మలుగ నున్న మద్రాసు నాయకులు ఆంధ్రులకు గలిగిన నిరాదరణ తమదిగ భావించినటుల గానరాదు. అందుచే రేపటి కాంగ్రెసు సంఘసభలో గాని, యిక వారము దినములలో జరుగనున్న మహాసభలో గాని ఆంధ్రుల కష్టనిష్ఠురములు గురింపబడు నని మాకు విశ్వాసము లేదు. అందుచే ఆంధ్రులు తమ శక్తి సామర్థ్యముల నీ తరుణమున వెల్లడిగావించి, ఆంధ్రోద్యమసంజేత మెల్లెడలను మారు మోగునటుల జేయవలయును. ప్రభుత్వమువాచ్చినయవకాశము నువయోగించి ప్రతియూరను సభల గావించవలెను. ఆంధ్రనాయకులు చెన్నపురి కే తెంచి తన యాశయములను వెలిబుచ్చవలెను. శతసహస్రముల తొత్రివార్తల మాంటాగూగారికిని, రాజప్రతినిధి గారికిని, ప్రధానమంత్రి యగు లామండు జార్జిగారికిని గుఱింపవలెను. ఆంధ్రోద్యమము సులభముగ నిరాకరింపదగిన యుద్యమము గాదని దెలుపవలయును. ఆంధ్రోద్యమ ప్రాబల్య మెంతవరకు గలదో స్ఫుటముగ జూపవలయును. రాష్ట్రీయసభయొక్క చిత్తు తీర్మానములలో, ఆంధ్రమహాజన సభా విజ్ఞాపన నిరాకరింపబడి సందులకు గూడ అసమృద్ధి దెలుపుచున్నటుల గాన్పించుచున్నది. ఈతీర్మానము ఆసభాంగీకారము బడమునటుల ప్రయత్నించవలెను. ఇతియే గాక, కాంగ్రెసు సభలో ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సంఘము యీ వత్సరమైనను దప్పక అంగీకరింప బడునటుల జూడవలయును. భాషాప్రయత్నరాష్ట్ర సిద్ధాంతమును కాంగ్రెసు సభ యీవత్సర మంగీకరించునటుల ప్రయత్నించుటకు కంకణము గట్టుకొనక దప్పదు.

ఆంధ్రుల సీసండ్లిగసమయములో గమ్యస్థానము జేర్చుటకు దూరదృష్టి గల నాయకులు గావలసి యున్నారు. జాతీయోద్యమోత్తేజము నకై ఆంధ్రోద్యమసూత్రములు సహకారి యగునని దెలుపగల మహామహులు గావలసి యున్నారు. వెనుకంజవైచు నాయకులతో కార్యము

నెరవేరదు. పవిత్రమగు నుద్దేశములతో బయలు వెడలి, ధర్మమార్గము నతిక్రమింపకుండ నడువ బడుచున్న ఆంధ్రోద్యమమునకు నాయకత్వమును వహించుటకన్న కారవము వేరెన్నియై లేదు. “సంఘే శక్తిః కలియన్” యని ఆంధ్రులెల్లరు కార్యభారము వహింతురేని, వారి వాంఛలను నిరాకరించుట కేరికిని సాధ్యపడదు. ఈ సందిగ్ధసమయమున ఎవరు ముందంజవైతురో వారు ఆంధ్రమాత నుద్ధరింపగలరు. ఇట్టి యనుకూల సమయమును జూరవిడచి పిమ్మట వగచిన లాభము లేదు. అనేక యవకాశముల నిదివరకే పోగొట్టికొంటిమి. సకాలమున ఏకార్యము గావింపక బోయినను, తిరిగి యట్టి యనుకూలతరుణము లభించుట దుర్లభమగును. ఆంధ్రుల కంతారవ మీసమయమున మ్రోగునేని, స్వసంఘోద్ధరణము సాధ్యమగుటయే గాక, భారతదేశ సౌప్రసము గూడ సిద్ధించితిరును. దేశనాయకత్వమును వహించుకారవము ఆంధ్రులకు దక్కుగాక!

కర్నాటక ప్రబోధము.

కడప రాఘవేంద్రరావుగారు, కర్నాటక నిద్రనుండి మేల్కొని, యభివృద్ధి గాంచవలెనని యీ నెల 12వ తేది కర్ణాటక పత్రికలో నుద్బోధించుచున్నారు. బొంబాయిలో కన్నడులు మహారాష్ట్రలతో దులదూగలేక, యభివృద్ధి యందు వెనుకబడి యున్నారు. కర్నాటక ప్రతిష్ఠాపన లభివృద్ధి గాంచుటలేదు. వార్తాపత్రికలు దుర్భిణి యందున్నవి. కర్నాటక స్వసంఘము నుద్ధరించుటకు ప్రయత్నముల గావించినచో, సాంఘికతే తగుప్రోత్సాహ మొసగుట లేదు. సాంఘికవ్యక్తిత్వమును చాలవరకు వీరు బోగొట్టికొనిరి. కన్నడ భాషను గూర్చి వీరికి అభిమాన ముదయించలేదు. అందుచే రాఘవేంద్రరావుగారు కర్నాటక ప్రతిష్ఠాపనల పునరుద్ధరించి, కర్నాటోద్యమమునకు చేయూత నొసగ మని, దేశీయుల హెచ్చరించుచున్నారు. ఆంధ్రులనిదర్శనము నైకొని యభివృద్ధి జెందుదని, వీరితీరున ప్రబోధించు చున్నారు.

“ఆంధ్రులు తమ స్వయంవ్యక్తిత్వమును తిరిగి పొందిరి. ఏడు వత్సరములలో వారు ఆశ్చర్యము పురిగొల్పు కార్యముల సాధింప గలిగిరి. మన వలెనే కొంతకాలముక్రింద ఆంధ్రులును అన్య సంఘ ప్రతిష్ఠాపనములకు తోడ్పడుచూ, తమ ప్రతిష్ఠాపనముల యెడ నిర్లక్ష్యము జూపుచుండిరి. అదృష్టవశమున వారు త్వరలో మేల్కొనిరి. భాషోద్యమమును వారు నెలకొల్పిరి. ఆంధ్రమహాజనసభను స్థాపించిరి. ఆంధ్రదేశమున దీపావళి వసూళ్లు, ఆంధ్రదేశభాగ్యదయమునకే వివిధాగింపబడుచున్నవి. ఆంధ్రజాతీయకళాశాల మొదలగు ప్రతిష్ఠాపన లీమూలమున పోషింపబడుచున్నవి. కర్నాటకంబు, మీరుకూడ ఆంధ్రుల మార్గము ననుసరింపుడు.”

అన్యసంఘముల విస్మయమును చూరగొనుచున్న, ఆంధ్రోద్యమమును అధికారవర్గము వారు నిరాకరించుట ఆశ్చర్యకరముగృహన్నది. ఆంధ్రులు స్వప్రయత్నములచే, తమ గర్హస్థానము చేరెదరుగాక!

ఆంధ్రరాజకీయసంఘసభ

ఆంధ్రమహాజనసభావిజ్ఞాపనము నిరాకరింపబడినందులకు, యసమ్మతి చెల్పుటకును, దీనిని తప్పక యంగీకరింపవలెనని కోరుటకును రేపటి దినమున ఆంధ్రపత్రికాభవనమున సభ జరుగును.

త్వరపడుడు!

త్వరపడుడు!!

ఆంధ్ర మహాజనసభా విజ్ఞాపనము నిరాకరింపబడినది.

ఆంధ్రులెల్లరు ప్రతిగ్రామమునందును సభల గావించి తమ దృఢమగు యసమ్మతిని మాంటాగూగారికి తక్షణమే చెలిపి కార్యసిద్ధి బడయుట యవసరము. ఇట్టి తరుణము తిరిగి లభించుట దుర్లభము.

ఆంధ్రభీష్ములగు న్యాయజుల సుబ్బారావు పంతులగారైనాధిపత్యము వహించెదరు. ఈ సభకు ఆంధ్రోద్యమాభిమానులందరు విచ్చేసి తమ యసమ్మతిని చెల్పుట ముఖ్యవసరము. ఆంధ్రులు దాసీనత వహించినకొలదిని, వారి యాశయ ఫలితము దూరమునకు జనుచుండును. ఆంధ్రోద్యమ నివాదము ఆంగ్లసామ్రాజ్యమున నలుగడలను మారుమ్రోగు నంతవరకును, ఆంధ్రులు తమ పట్టుదలను విడువగూడదు. నేటిదినమున ఆంధ్ర విజ్ఞాపనమును రాయభారములచే చేర్చక బోయినంత మాత్రమున గలుగబోయెడి యధికనష్టము గన్నట్లుదు. కొలదిమందివెడలి విజ్ఞాపనము సమర్పించుటచే, మాంటాగూ గారికి ఆంధ్రుల యాశయ ప్రాబల్యము చెలియకబోవచ్చును. నేటి నుండియు ప్రతిపక్షయు ప్రతిపక్షమును నుద్ద్యమాభిలాషను తంత్రీవార్తల మూలమున మాంటాగూగారికిని, ఆంగ్ల దేశాధికారులకును చెలిపినచో, ఉద్యమమునకు మితిలేని బలము తప్పక చేకూరును. ఇట్టి యవకాశము నొసగినదేవదేవునికి వండునను లాచరించి, దేశమాత నొక్కమారు సంస్మరించి, వెంటనే సభలగావించ మొదలిడవలెను. ఈ యత్నాహమును, పట్టుదలను గిమ్మిస్తానముజేరువరకు విడువకుండ, కృషి సలుపవలెను. చెన్నపురి యందలి ఆంధ్రప్రముఖులందరును రేపటిసభకు విచ్చేసి, సభను జయప్రదము గావించెదరు గాక యని గోరుచున్నారము.

ఆంధ్ర జాతీయకళాశాల

ఈ కళాశాలకు విరాళముల సంపాదించు నిమిత్తము, శ్రీయుత కౌతాళీరామ శాస్త్రిగారును, చిల్లరగ శ్రీనివాసరావు పంతులగారును, యాదినమున కంగూనుకు పయనమయిరి. వీరు దులపెట్టిన కార్యము ఫలప్రద మగుగాక యని గోరుచున్నారము. రంగూనునందలి ఆంధ్రమహాశయులు వీరినాదరించి, మాతృదేశాభిమానమును సువ్యక్త పరచుట ధర్మము. ఆంధ్రుల యన్యోన్య ప్రేమ పాశ మిక్కార్యముచే, ఘనీభవింపగలదు.

విజ్ఞాపనలు

నిరాకరింపబడిన విజ్ఞాపనలగూర్చి, నాగేశ్వరరావు, పట్టాభిసేతారామయ్య, నంజుండరావు, గోపాలస్వామి మొదలియారుగారు అధికారకు బంపిన తీర్మానముల విషయమై, ఆంధ్రప్రకాశిక వ్రాసిన “బాలబిభీషికలు” అను సంపాదకీయవ్యాసమును వేరొకచో ప్రచురించినారు. చదువరులు అందలి సత్యాసత్యముల నరయుదురుగాక!

ఆంధ్రులకు హెచ్చరిక.

ఆంధ్ర మహాజన సభాపితృసంఘము, గుంటూరు. అయ్య. ఆంధ్ర deputation కు అవకాశము ఇయ్యని సంగతి తమకు తెలిసియేయుండును. కాబట్టి వెంటనే protest చేయుటకు సభ చేసి deputation నుకు అవకాశ మిమ్మని Viceroy గారికిని శ్రీ Montagu గారికిని తంతివార్తలు వెంటనే పంపుట అవసరము. కావున ఆప్రకారము చేయించ గోరుచున్నాను.

కొండ వెంకటప్పయ్య, కార్యదర్శి.

ప్రతి ఎగుమతి.

ఇండియా దొరతనమువారి ఉత్తరువు.

(7-12-1917)

ఈ నెల 8-వ తేదీ మొదలు నీదిగువ వివరింపబడిన వారి అనుమతిలేకుండ ఎవరును ఆమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములకు ప్రతి ఎగుమతి చేయరాదు.

లిట్టలు కంపెనీవారు ఓట్లకెక్రటలేము, అపోలోవీధి, బొంబాయి; ఆర్డిగ్గు కంపెనీవారు స్టాండర్డు బిల్డింగ్సు, కలకత్తా; ఏ. ఎఫ్. షెల్లసు కంపెనీవారు కరాచి; ఫ్రేజరు రాసుకంపెనీవారు, చెన్నపట్టణము; పెంటెయిను మెక్స్సోనలు అండుకీప్రకు కంపెనీవారు, రంగూను. వీరు టెక్స్సాయిలుఅలయ స్స ప్రతినిధులు. వీరికి వ్రాసిన వివరములు తెలియగలవు.

రయల్స్ సంఖ్య తగ్గింపబడుట. — సింహళము దొరతనమువారు రాక్షసిబాగుకరువుచే నిదనకుకొంతవరకు రైళ్ళ సంఖ్యను కత్తిరించినారా ప్రస్తుతము మరికొంత వరకుకూడ సంఖ్యను తగ్గించవలెనని యాలోచించి రైల్వేసంఖ్య తగ్గింపబడినదిని సింహళములో ప్రకటించిరి. అనివారము దినములలో నడచురైళ్లలో నొకటియైన తగ్గింపబడలేదు. ఇంజిన్ సిలోను మెయిలు మాత్రము తగ్గింపబడినది. నడచురైళ్లమీద గుర్రములు, బండ్లు, మోటారులు మొదలగువివిధ వనరులనుండి మరియొక వనరునకు తీసికొనిపోవడపు. సింహళము దొరతనము వారికి చెందిన రాక్షసిబాగు వలయునంత కలకత్తానగరములో కలదుగాని దానిని కలకత్తానుండి సింహళమునకు గొనిపోవుటకు చౌకసాధనములు లేవనడచునని సిలోనుటైమ్సుపత్రిక వ్రాయుచున్నది.

రామరాయణింగారు: — “కోర్టు తీర్మానము — ఒక కేసులో కోర్టువారి ఉత్తరువుల ప్రకారము లెక్కలను దాఖలు చేయక కోర్టు ఆజ్ఞలను తిరస్కరించినందులకు రామరాయణింగారికి ఎరిక కక్షవారు హైకోర్టువారిచే నోటీసు నిప్పించిరి. నేను విచారణ జరిగినది. తాము లెక్కలు దాఖలుచేయుటకు తమ కష్టమే యని రామరాయణింగారు చెప్పి సంతృప్తమాపణచేడిరి. అసాధారణమగు కర్కర (కొండ ఎట్రాక్సి ట్లనీకొట్టు) ఎరిక పార్టీవారికి 250 రూ॥ లియ్యవట్టును, వారముదినములలో జిల్లాకోర్టులో లెక్కలు దాఖలు చేయునట్లును వ్యా॥ బేక్యూగాను నేను తీర్పుచెప్పిరి. పిటిషను తరపున చంద్రశేఖరయ్యగారును, రామరాయణింగారి పక్షమున అల్లాడి కృష్ణస్వామయ్యగారును వాదించిరి.

విరోధామహాసంగ్రహము

(రైతుల విజయము)

అంధ్రము

ఇండ్లా బ్రిటిషు సమాజ స్థాపనము.

సమాజమువారి యుద్ధేత్యములు.

అంధ్రము, డిశంబరు 12.—గత ఆక్టోబరు మాసమున 80 వ తేదీన ఇండ్లా బ్రిటిషు సమాజము నొక దాని నేర్పరప నిశ్చయ మయ్యెను. సమాజ మేర్పాటుయ్యెను. అధ్యక్షుడు సిద్ధ నహమ్మ ప్రభువు సర్వాధ్యక్షులు ఆర్థాధ్యక్షులు, సర్వోపాధ్యక్షులు, సహాయాధ్యక్షులు, సర్వాధ్యక్షులు మొదలగు, సర్వోపాధ్యక్షులు, సర్వాధ్యక్షులు యండ్లా బ్రిటిషు, కేంద్రము, వి. డి. బాక్సు, జె. సి. మార్కు, డేవిడుయూలు గార్లు నిడదవూరు ప్రభువునకు మద్దతుగ నున్నారు.

హిందూ దేశమున ఆంగ్లాధ్యక్షులు సర్వాధ్యక్షులునకు భంగకర మగు కట్టుబాట్లు నెదిరించి, ప్రజాప్రతినిధులు గాక స్వల్పసంఖ్యాకులగు కొందర కధికారులు మొదలగు సమాజమునా చెదిరింతురు. ఈ విధానముతోడ నేకీకరించు వ్యర్థమును సంధియును నన్నిటిని సమాజమువారు సమర్థించును. హిందూదేశమున ప్రస్తుతపు రాజ్యాంగ ఆర్థికాధికారవ్యవస్థలను గూర్చి నిజమగు సంశయము సమాజమువారు వెలవరించి, హిందూదేశము పట్ల మొనర్చుటకు ఆ సర్వ వాక్యములను సమాజము వారు బయలుపెట్టుచును. ఆర్థికవాణిజ్య పారిశ్రామికాదులయందు భారతవర్షపు లాభములను గాపాడి! మొదలించుటకు సమాజము వారి నాంగిక యుద్ధేత్యము. ప్రజలకు నైతికాధిపత్యముల యందలి వృద్ధిసమగూర్చి, క్రమక్రమమున భారతీయులకు పరిపాలనా కార్యముల నొసగు సంస్కరణమును సమర్థించి, వారిపాలనా కార్యముల యందు ప్రజలు క్రమముగ విశేషమగు భాగమును వహించు నట్లు వారల నిర్ణయ మొనర్చునట్లు కేయుట సమాజము వారి మొదట యుద్ధేత్యము.

మిత్రమండలివారి సమరొద్దేత్యము.

ప్రహ్వవైదిక నిరంకుశప్రభుత్వమును తుదముట్టించుట.

లాన్సుడౌను ప్రభుని లేఖ, ఆస్పిక్టర్ గారి యభిప్రాయము.

అంధ్రము, డిశంబరు 11.—ఆస్పిక్టర్ గారు నేను బర్మింగుహమ్ నగరమున సుపర్యసించిరి. యుద్ధమున జొరబడినందున వలన ఆంగ్లేయుల కేంద్ర ప్రయోజనము కలగాయని ముగింపును చేత్రకారులు ప్రస్తుతించును. యుద్ధము నిజయత్నావ్యయగ సంతృప్తి, వి యావేశములతోడ నాంగ్లేయులు యుద్ధమున జొరబడినారో, ఆ ఆశయములు పాకావలె చిరస్థాయిక మగు సంధి వెలసికాని యుద్ధమున జొరబడినందున ప్రయోజనములేదని ఆస్పిక్టర్ గారి కలంపు. ఆస్పిక్టర్ గారి లోకము కనుగొను వాంఛింపుచున్నది. ఆకంతమున ఆస్పిక్టర్ గారు లిడ్సు లివర్పూలు నగరములయందు తా మిటీవల మొనర్చిన యుద్ధావ్యయముల నెఱుంగిరి. ఆ యుద్ధావ్యయముల యందలి యంతయుల పన్నులని వీరిపునగూడ సమర్థించురు. కాంగ్రెసు సభియందు సుపర్యసింపచు విల్సను గారుగూడ నైతికమైన పర్యవసానముల తేల్చి ఆస్పిక్టర్ గారివలె నభిప్రాయపడి యుండిరి.

లాన్సుడౌను ప్రభుని లేఖ.

మిమ్ముల లాన్సుడౌను ప్రభుని లేఖ గూర్చి ఆస్పిక్టర్ గారు ప్రసంగింప దొడగిరి. లాన్సుడౌను ప్రభుని దేశభక్తి ప్రశంసనీయును. ఈ లేఖ ప్రకటితముగాక పూర్వము ఆస్పిక్టర్ గారికి గాని వారితనపు తీవ్ర సభ్యులకుగాని దీని వృత్తాంతమే తెలియదు. లేఖ యందలి యంతయులు క్రమముగ నగ్రముచేసికొనవలయునట్లు ఇండ్లాము విశేషముగ ప్రబలికది. యుద్ధమును బలముగ సాగింపవలయునని లాన్సుడౌను ప్రభుని యుద్ధేత్యముగాని మన కమరకాశయములు హేతుబద్ధమై స్వాగతరహితములైనవనియు, యీ ఆశయములను సాధించుకొనవలసిన వలన లోకమున స్థిరమగు శాంతి వెలగుగలదని మన నమృతమైనట్లును, బహిరంగపరచి ప్రజలయందు విశ్వాసమును నెలకొల్పుటగూడ నేక కాలమున జరుగుచుండ వలసిదని లాన్సుడౌను ప్రభుని యుద్ధేత్యమై యుండును.

జర్మనీదేశమువారి మోసము.

మన సమర ఆశయము తెల్పుచున్నది తమ ప్రజలకు నిజస్థితి తెలియజేయునట్లు జర్మనీదేశమువారి లింకను కప్పి పుచ్చుచున్నాడు. వారల యజానమును తొలగించి నిజస్థితిని ప్రజలకు తెల్పునట్లు ప్రభుత్వము శక్తికొలది ప్రయత్నించుచుండును. ప్రహ్వ నిరంకుశ ప్రభుత్వము నశించువరకు విశ్రాంతిగొనునది లేదని 1914 సం॥ నవంబరు మాసమున గిల్లించుకొని ప్రసంగము నీసందర్భమున సంస్కరించుకొనవలయును. జర్మనీవారి వ్యక్తిత్వాంతర్భావముల కెవ్వరును ప్రమాదము కలిగింపవలె నెల్లను గారు ప్రకటించి యున్నారు. ఈ ప్రకటనముతోడ నాంగ్లేయుల కేంద్రమిచ్చియున్నారు. భావికాలమున, జర్మనీ రాజ్యాంగవిధానమున సుందరమునని మిత్రమండలిలో నెవ్వరును విధింపరు. కాని జర్మనీవారు బాహుబలమున సంవిధికారి నొనర్చి పూజించుచుండిరి. ఈ భుజబలము న్యాయము నతిక్రమించి సమాధాన పత్రముల తిరస్కరించుచు విచ్ఛలనిడిగ సంచరించుచున్నది. ఇట్టి జర్మనీ రాజ్యాంగమును తుదముట్టింపవలయును. జర్మనీదేశ ప్రజలతోడ మనకట్టి వైరములేదు. చిరకాలము వారలతోడ యుద్ధ మొనరింప మన యుద్ధము గాదు. మరొకనలజరిపి, మాత్రమే తత్త్వముల గనిపెట్టి జర్మనీయులు విజ్ఞానమును వృద్ధిపరచుటకు ప్రయత్నించుచున్నారేను. మున్ముందుగూడ జర్మనీయులు విజ్ఞానాభివృద్ధికితోడ్పడగలరుగాని సమాధాన పత్రములయందు చేనాల్గుచుండునంత. మాత్రమున లోకమున స్థిరమగు శాంతి వెలయనేరదు.

మరియొక దురభిప్రాయము

స్వలాభప్రేరేపక, సమద్రస్యాంతర్భావమున భంగపరుప మిత్రమండలి (అందు ముఖ్యముగ ఇన్దూంజేశము) యుత్తించుచుండె నని మరియొక దురభిప్రాయము కలదు. సంధి సమయములయందు దన్ని బాతుల నొకటను సమద్రములపై చరింపవచ్చును. చిరకాలమునుండి వచ్చుచుండిన యీ హక్కును భంగపరుప సంధిపరచుటయందు దెట్టి నిర్బంధము? నాన్సుడౌను ప్రజేత్యవేట్లగలదు? జర్మనీయులు సమద్రములయందు తమ జలాంతర్గాములను పంపించి ఆ న్యాయముగ పలువుర జంపి, న నేక మగు నష్టముల గలిగించి, సమద్ర స్వాంతర్భావమునకు నిజముగ హాంకము గలగజేయుచున్నారు. సమద్రముల నీనర్బంధమునుండి తొలగించి, స్వేచ్ఛను నెలకొల్పి లాంగ్లించుట యుక్తము. ఇతర మార్గముల యందు రహస్యముగ యుద్ధమును నడపించుట కవకాశమగు సంధి, సంధి గావలెనంతవరకు జర్మనీయుల ఆస్పిక్టర్ గారు పర్యసించిరి. ఆస్పిక్టర్ గారి ప్రసంగమునకై ప్రజలంత యాత్రమున నుండినో ప్రతిభా వివర్యులవలన తెలియవచ్చును. లాన్సుడౌను గారి లేఖనుగూర్చి ఆస్పిక్టర్ గారు కొనసగిన సమాధానము కొన్ని పత్రకముల నవచ్చు యున్నదిగాని ఆ లేఖ నశకు సచింపవలయునట్లు ప్రతికల కన్నిటికిని విశ్రాంతి నొసగినది.

లాన్సుడౌను ప్రభువు కేసుకపాటున నక్కి దొరతనము వారిని బాడిచెనని నిందించు మైయునాత్రిక ఆస్పిక్టర్ గారిని ప్రశంసించుచున్నది. దృఢచిత్తులై లాన్సుడౌను ప్రభుని లేఖను ఆస్పిక్టర్ గారు నిరాకరించినందున మైయునాత్రిక కమితమగు తనము గలిగెను.

రాజకీయ వ్యవహారములయందు ఆస్పిక్టర్ గారి రుజు మార్గకర్తమున గమనించవల్యక్తియైన, తనయుద్ధావ్యయము న నాతుకు మొనరించిన సూత్రములను భిన్నముగ నడచుకొనునని విశ్వసించబడదని డెయిలీ క్రానికలు వ్రాయుచున్నది.

ఆస్పిక్టర్ గారివలె నిద్రవతో నేరాజకీయ వ్యాపార ఘనముగాని యుద్ధ ఆశయముల నింత స్పష్టముగ, నింత స్పష్టముగ, వివరించుచుండలేదని డెయిలీ న్యూస్ తలంచుచున్నది.

జర్మనీయుల కిటీవల గలిగిన వైదికవిజయమువలన ఆంగ్లేయుల నిశ్చలము చలించలేదని ఆస్పిక్టర్ గారి ప్రసంగము వ్యక్తపరచునని డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్.

అంధ్రము, డిశంబరు 12.—ఇనుము కాని ఇతర లోహములలో వర్తకము చేయుచున్నట్టియు, పెట్టుబడి పెట్టినట్టియు శత్రువులకుంపెనీలు యుద్ధానంతరము వరకును వర్తకముచేయు రాదనాచు వ్యాపింపబడిన భానము ప్రజలమందెమున రెండవ పర్యాయము చదువబడినది.

ప్రాము

కెయిలాక్కుగారి నేరము.

ప్రార్థిను, డిశంబరు 12.—ప్రార్థిను వైదికాధికారిగారు కోరగా చేంబరు సభవారు ఇదివరలో నొక ప్రధానిగనుండిన కెయిలాక్కుగారు శత్రువులతో శాంతి సంస్థాపనాగము కొంత పనిచేసినట్లు అతనిపై నేరము నారోపించిరి. వైదిక న్యాయాధికారులచేతనో నె నేటువారిచేతనో వారు పరీక్షింపబడుదురు. ఎవరిచేత పరీక్షింపబడునదియు నిశ్చయించుట కొక సంఘ నేర్పరుపబడును. శత్రువులతో నేవియో పన్నుగడల పన్నినట్లు అనుమానింపబడిన శాస్త్రబాటుగారిని గూడ చేంబరువారు విచారింపెదరు. ఆత డొక తటస్థదేశమున ఇదివరలో ఈ జిప్తునకు ఖేదివుగనున్న యతని గలసికొ నెనని చెప్పబడుచున్నది. కెయిలాక్కు గారి పూర్వ మెంటుసత్యముల వెంటనే ప్రతిగ్రహింపవలసిన దని దొరతనమువారు చేంబరు సభవారికి తెలియజేసిరి.

విజయవంతముగు దాడి.

అంధ్రము, డిశంబరు 12:—నేటి సాయంకాలము జనరలు హేగుగారిట్లు ప్రకటించిరి.—నిన్నరాత్రి నెంటుక్వెంటీనున కు తైర తటమున పొంట్రియట్లు సమీపము నందు విజయవంతముగ దాడి నెసరించితిమి. లానాక్వెరికి ఉత్తర తటమున గానింపబడిన దాడిని తరిమివైచితిమి.

బ్రిటిషువారి బాంబులు; శత్రువిమానములు.

అంధ్రము, డిశంబరు 12:—నావికాధికారులట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—సోమవారమునాటిరాత్రి ఓస్టాకురు వైమానికాలయముమీదను, బ్రూజుకాలయమీదను ఆ నేకటన్నుల బాంబులను వేసితిమి. అన్ని విమానములును సురక్షితముగ మరలినవి.

వైమానికుల చర్య.

అంధ్రము, డిశంబరు 12:—కీట్టువార్డులు హేగుగారిట్లు తెలియజేయుచున్నారు.—హల్లనకు పశ్చిమమున పెర్వెడ్డు ఫార్మెన్సు దళము ముట్టడించి వైరివైరుల గొందర బంధించెను. ఆ క్లెంటరిసునకు దక్షిణభాగమున నేటి యుద్ధమున వైరులముట్టడి తొలగిపెట్టబడినది. సోమవారమున కాంబ్రెయి ఫర్మెన్సుభాగమున వైరివిమానములు విజృంభించెను. ఆ విమానములు మన ఫిరంగిదళముల ననేకసార్లు ముట్టడించెను. మన విమానములు శత్రువులపై ననేకమగు బాంబులను విడిచినవి. జర్మనీవారి విమానములైదు గూల్చబడినవి. మన విమానములు మూడు గానవచ్చుటలేదు.

జర్మనీవారి యంత్రాలములపై బాంబులను విడువ నేటి యుద్ధమున మన విమాన దళ మొకటి బయలుదేరిన గాని ముల్గులుగ్రమ్మి యుండుటచే యంత్రాలయములు గోచరింపలేదు గాని ఈ భాగ్యభాగమున ముల్గులు లేకయుండుట జూచి, యీ ప్రదేశమునకు విమానములు పోవనట్లు యనుపదారుల సమావేశస్థాన మొకటి గానవచ్చెను. ఈ స్థానము పిరిమానమున కీ భాగ్యభాగమున నున్నది. విమానములు బాంబులు వేసి మరలినవి.

కాంబ్రెయి ముట్టడి

పర్యవసాన మాభంగకరముగ నుండుట.

అంధ్రము, డిశంబరు 13.—వార్తపు రిపోర్టున నొక యున్నతోద్వోగి యిట్లు వివరించెను.—కాంబ్రెయి అవస్థాంధనము వలన హిందెసుబర్బ పంక్తి మిత్రమండలివారి యధీనమైనది. జర్మనీయులు విశేషమగు శ్రమయొనర్చి నిర్మించిన రక్షణ స్థానము లన్నియు లిపుడు మన సేనల యధీనమై యున్నవి. జర్మనీయుల కేక రక్షణ స్థానములు లేవు గాన మన స్థానములు భద్రమై యున్నవి. ఈ భయపక్షముల వారును సమానసంఖ్య గల ఫిరంగులను వశపరచుకొనిరి. గాని మనము పట్టిన ఫిరంగులు బరువైనవి; కైటిల్ సంఖ్యయందు గూడ మన పక్షమే యుచ్చదశయందున్నది. జర్మనీయు లొనర్చిన ముట్టడివలన ఆంగ్లేయుల కింతుకయాభాగము సంప్రాప్తించినది. ఇదివరలో రెండు సంవత్సరముల నుండి ఆంగ్లేయుల పజయ మొందియుండలేదు. రహస్య వ్యవస్థవలన వైరు లీరంగమునకు విశేషముగ సేనల గొని రాగలిగిరి. ఇందులకు కారణములకు వర్తమానమున నిర్ణయింపబాలము. ఇట్లలి రంగమును గూర్చి గత వారమున వెలువరించిన యభిప్రాయమును మార్పుకొనవలసిన యావశ్యకత గాన రాకున్నదని ఆంగ్లేయ నిరోద్వోగి వ్రాసెను.

శత్రువులు పరాసువారి ప్రదేశమును కొంతవర కాక్రమించుట.

లండను, డిశంబరు 18:—జనరలు హెన్రీ గార్ నేటి రాత్రి ఇట్లు ప్రకటించిరి:— బుల్గేరియను తూర్పున నొక మైలు వైశాల్యముగల రంగమున శత్రువులుగట్టిగ నేటి ఉదయ మొదిరించిరి. కుడి చివరను కందకపంక్తిలో కొలది ప్రదేశము నాక్రమించుకొనిరి. తక్కిన అన్ని ప్రదేశములనుండియు శత్రువులను తరిమి వైచితిమి. శత్రువులకు విశేషనష్టము గలిగెను. వారిలో ననేకులు మాకంచెదదనె కుప్పలు కుప్పలుగ గూలిరి. మేము నేకమంది కైదీలను బట్టుకొంటిమి. యుద్ధముల నొనరించిన ప్రదేశములో శత్రువులు మహాతీవ్రముగ ఫిరంగుల గాల్చిరి. తమనుకు దక్షిణమునను, అర్మెనియన్లు మెసిసినుల ప్రాంతములందును గూడ ఫిరంగియుద్ధము తీవ్రముగ నెఱిగెను.

రుష్యా

యుద్ధనివేదికము.

లండను, డిశంబరు 18:—“డెయిలీ క్రానికెలు” పత్రిక యొక్క వెబ్స్ట్రాడు విలేఖకు డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:— టూర్కొనులు, అశ్వికపదాతి దళములు మొదలగు వారితో గలుపుకొని “షాకు” పటాలములందు మొత్తము 9000 మంది మైనికులండిరి. ప్రధాన శిబిరము వశ్యమైనపుడు వారు మోహి కిని విడిచి కాక్సను పర్వతములకు బోవుచుండ వారిలో బీలా గోరాడు వద్ద మాక్సు మాల్బు దళములదాకిరి. రెయిల్వే యూనియను వారు “షాకు” పటాలము లోడిపోయిన వనియు, అయినను కోసక్కుల క్రొత్త దళములు వారి సహాయార్థము వచ్చుచున్న వనియు వ్రాయుచున్నాడు.

విప్లవసంఘమువారి బహిరంగప్రకటనము.

లండను, డిసెంబరు 12:— నిఘమాగ్రాండు నుండి రైటరు విలేఖకుడిట్లు తంత్రీవార్త నంపెను.— సైనిక విప్లవసంఘము తీవ్రమగు ప్రకటన పత్రమును వెలువరించెను. ప్రజలు మరుసటిదినమున సమావేశముల నొనర్చి తమ యసమ్మతమును వెలువరింపవలసినదని యీ పత్రమున తీవ్రమగు భాషలో వ్రాయబడినది. తుట్టుకు దీప్రకటనను రద్దుచేసికొనవలసినది. రాజ్యాంగసభ ప్రానింభ గౌరవాగ్ధమై బయలు వెడలిన యూ రోగింపులన్నియు తెయ్యై ధైర్య భవనము నొంద గలసికొనినవి. భవనమున కేవల కొన్ని సభలు జరుపబడినవి. సాయంకాలమున నాలుగుగంటలవర కెట్టి కలవరములును సంభవించలేదు.

నూతన న్యాయసాసములు.

లండను డిసెంబరు 18:—రష్యాను దంతటను విప్లవ పక్షమువారి న్యాయసాసము లేర్పా మైన్లు బోల్చి విక్కు వార్తాసాసము ప్రకటించెను. ఈ న్యాయసాసములయందు సైనికులు, నావికులు, కార్మికులు మున్నగువారు యందు. సానిక మగు సైనిక కార్మికప్రతినిధిగదమువారి న్యాయసాససభ్యుల నెన్నుకొందురు. కాంగ్రెసుసభయందు సాంఘికవాదులతో కలహము లేర్పడి సాంఘికవాదులు రెండుపక్షములైరి. సైనిక కార్మిక ప్రతినిధిగదము వారికింద నేవ నొనర్చ నిష్ట మున్నదని తెలియజేయని రాయబారుల నందరను విచేతన కమిషనురు భద్రరపుచేసెను.

బోల్షెవిక్కులు; జర్మనులు.

లండను, డిసెంబరు 12:— జర్మనులకును, బోల్షెవిక్కులకును గలిగిన మనస్ఫుర్త లభిస్తున్నది. గందగలవని వెబ్స్ట్రాడు నందు బోల్షెవిక్కుల వార్తాసంఘమువారంపు ఈక్రిందితంత్రీ వార్తలన వ్యక్తముకాగలదు. రుష్యాజర్మను రంగమునందున్న జర్మను సైనికాధికారులు ప్రజలతిరుగబడ ప్రబోధించుచు వెనిసి, ట్రాట్టివేల సంతకములతో కరపత్రములను విమానముల నుండి రుష్యానుకుండునట్లు బారవిడచుచున్నారు. ఇదిజర్మనీ అంతర్గత వ్యవహారములకు సంబంధించినదని జర్మనుజనరలు ఘోషించుచున్నారు. రుష్యాప్రతినిధులు బోల్షెవిక్కు వారి అధికారమును గూలద్రోసు నెంచలేదని “ప్రవాద” పత్రిక (గోర్కెలిక్కులది) వ్రాయుచున్నది. రుష్యాగ్రామము లందలి పత్రికలన్నియు నవస్థుండనముల నారంభింప గోరుచున్నవి. జర్మనులుచెప్పు అంశములు సందికి ప్రతికూలముగ నున్నవని వారు వాదించుచున్నారు.

అచ్యుతము, డిశంబరు 12:— జర్మను అధికారు లనధికారముగ నిట్లు ప్రకటించుచున్నారు.— రుష్యాను దళములను చీల్చుట అప్పుడే ప్రారంభమైనది.

మాక్సుమాల్బులు; కోసక్కులు.

వెబ్స్ట్రాడు, డిశంబరు 12:— “భాత్యవర్త”లగు కోసక్కులకు మాక్సుమాల్బు లిట్లు విజ్ఞాపనమునంపిరి. భూకామందుల ఆస్తులను వెంటనే తాత్కాలిక సంధిని గావించుకొనుటకు తమకు విడచెదమనియు, కేలేడేను, కార్మిలాపుగారలను స్నేహితుల సహితముగ పట్టుకొని, విచారణ నిమిత్తము వారిని తమ కర్పించవలసినదనియు వారు కోరిరి.

కార్మిలాఫ్ సేనానియనుచరులు.

మాక్సుమాల్బులకు ప్రధమయుద్ధము. లండను డిశంబరు 18:—బీలాగరాడు యొద్ది మాక్సుమాల్బులకును, కార్మిలాఫ్ సేనానియొక్క 4 వేల మంది యనుచరులకును యుద్ధము ప్రథమమున సంభవించెను. యుద్ధమునకు ఫలితములేకపోయెను. కొన్ని ప్రతినిధి వర్గములతోడ నల్లసముద్రపు దళములు కార్మెను సేనానివై కరిగినవి. కార్మెను సేనాని ప్రతినిధిగదములలో నొకదానిని అరెస్టుచేసెను. కోసక్కుల రాష్ట్రములయందు జోక్యము కలగ జేసికొనగూడదని కార్మెను సేనాని నల్లసముద్రపు దళములకు కఠినమగు హెచ్చరిక నొసగెను.

ఇటలీ

ఇటలీయనులు కొన్ని స్థలములవిడచి మరల నాక్రమించుకొనుట.

లండను, డిశంబరు 12:— ఇటలీ అధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు.— బ్రెంబాపయేలీల మధ్య కోల్టెల్లా, బెర్రట్టా, కొల్టెల్లాకోలవద్ద నిన్నటిదినము భయంకరముగ నాస్త్రియను తెదిరించిరి. జర్మను లనేకదళములతోవచ్చి మాంటుస్సిరోషియాను, కార్మీనాలోయయందలి సంరక్షకప్రదేశములను ముట్టడించిరి. పోరాటము దినమంతయు జరిగెను. మేము తాత్కాలికముగ కొలది ప్రదేశముల విడచి పిమ్మట ప్రతి యుద్ధముల నొనరించి వాటి నాక్రమించుకొంటిమి.

డిశంబరు 8 వ లేదీ నంతమగువారములోపల 869 ఓడలు ఇటలీ రేవులనుండి బయలు వెడలినవి. 1500 టన్నుల కెక్కుడు బరువుపట్టునదియును, తక్కువదియును ముంచి చేయుబడినవి. ఒకదానికి గట్టిదెబ్బతగిలి తీరముబట్టెను. రెండింటిని శత్రువు తెదిరింపగా నవి తప్పించుకొన గలిగినవి.

రుమేనియా

రుమేనియ సర్వసేనాని.

లండను, డిశంబరు 18:— జనరలు ప్రేజాసుగారు రుమేనియా సర్వసేనానిగ నియమింపబడిరని జాసీనుండి తెమ్ము పత్రిక కొరి తంత్రీవార్త వచ్చెను.

రుమేనియా దొరతనమువారు తాత్కాలిక

సంధి నంగీకరించుట.

లండను, డిశంబరు 18:— రుమేనియా అధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు.— మేము శత్రువులతో తాత్కాలిక సంధిని జేసికొనుట కంగీకరించితిమి.

అమెరికా

హాలిఫాక్సు దుర్భరస్థితి.

హాలిఫాక్సు, డిశంబరు 12:— మందుగుండు సామగ్రి ఓడ కెప్తాను ఇట్లు చెప్పుచున్నాడు. మేము అయిదువేల టన్నుల బరువుగల మందుగుండు సామగ్రిని బట్టుకొంటిమి. అందనేకము ప్రేలుకు వస్తువులు. ఉదయము నుట్టుకుగనుండెను. నీరు నెమ్మదిగ నుండెను. రెండు మైళ్ల దూరమున “ఐమా” స్థితురు గన్నించునంతవరకు మా ముడుట నెట్టి ఓడలును గన్నించలేదు. అనంతరము గుడ్డలనిచ్చుటలో “గందర గోళము” జరిగి రెండుస్థిమరులును డిక్కినుట సంభవించెను. ఐమా స్థిమరు మందుగుండు సామగ్రియొడను తాకినపుడు దానిలోని “బెంజోలు” ద్రవము “మందుగుండు” ఓడయందలి “పిక్రిక్కు” ద్రవములో బడి మంట ఉద్భవించెను. ఇంక ఓడ ప్రేలుకుతప్పదని నిశ్చయించి మేము పడవలనెక్కి దరిజేరితిమి. ఆద్రవముట్టనేమండ సాగెనుగాని వెనువెంటనే ప్రేలలేదు. మేము ఒడ్డునుజేరి అడవులలోనికి పరువులెత్తె ఇరువది నిమిషములలోపల ఓడ ప్రేలిపోయెను. అనినదము మము నేల గూలద్రోసెను. తుపాకి బట్టుకొన్నవానికి మాత్రముగట్టిగ దెబ్బ తగిలెను.

హాలిఫాక్సునకు సానుభూతి నంపుచు పదిలక్షల పానుల విరాళమును నివారణార్థ మంపిరి నని బోస్టాగారు చెప్పిరి.

పెనామాయుద్ధము

న్యూయార్కు, డిశంబరు 12:—పెనామా దేశము ఆస్త్రియా హంగరీతో యుద్ధమును ప్రకటించెను. ఆస్త్రియనులు నిర్బంధింప బడిరి. కెనాలు ప్రదేశము నుండి జర్మనులును, ఆస్త్రియనులును తమమ బడిరి.

టర్కీ

జెరూసలేము వశమైనవార్త

లండను, డిశంబరు 12:—జెరూసలేము నగరము పడినదను సమాచారమువలన నధికమగు నుత్సాహమును కలిగెను శ్రీచక్రవర్తి ఏలెంతై సేనాని కంపిన వార్తయందలి శుభ్యతేత్రములందు మిత్రమండలి గౌరవభావమునకును, జర్మనీయుల క్రూరుములకును సంబంధించిన యంశములను పత్రికలు నొక్కి పలుకుచున్నవి. పురమును బట్టినందువలన తూర్పుదేశములయందు జర్మనీయుల యత్నములకు విఘాతము కలిగినది. మహమ్మదీయులును, యూదులును, క్రైస్తవులును గూడ తురుష్క-జర్మనీ ప్రూరపరిపాలనావిముక్తిని గాంచిరి.

జెరూసలేము పరిపాలనము.

లండను, డిసెంబరు 12:—జెరూసలేము నగరమున అంగ్ల పరాను ఇటలీ సైన్యము లంపబడును. పురము ఆంగ్లేయులకు మిలిటరీ గవర్నరు పరిపాలనముక్రింద నుండును. నగరమున అంగ్లపతాక మెగురుచుండును. ఇటలీ పరానువారల స్థానములయందు వారి వారి పతాకము లమర్పబడియుండును. యుద్ధానంతరమువరకు జెరూసలేము భూనిస్థితి నిర్ణయింపబడదు.

ఆల్బినిటీషు ఆయులుకంపెని.

ఏర్పాటునుగూర్చి ప్రశ్న.

లండను డిశంబరు 18:— విదేశీయుల కెట్టి సంబంధమును లేకుండ, అధినివేశనముల యందలి మట్టిచమురు గనుల వృద్ధిలోనికి దెచ్చుటకు ప్రత్యేకముగ నొక (ఆల్ బినిటీషు ఆయుల్ కంపెని) సంఘము నేర్పరచుటకు గూర్చి దొరతనము వారు యోచింతురాయని ప్రజాసభయందు రీసుగారుప్రశ్నింప, విషయము చర్చలో నున్నదని స్టాన్లి గారు జవాబు చెప్పిరి.

లండను, డిశంబరు 18:— బ్రిటిషు నావికాధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు.—గతవారమునందు 2436 ఓడలు బ్రిటిషు రేవులను చేరినవి. అవటినుండి 2384 ఓడలు విదేశములకు బయలుదేరినవి. 1600 టన్నుల కెక్కుడు బరువుగల పాకలు 14 ను, తక్కువ బరువుగలవి 7 ను ముంచివేయబడినవి. మరి పదునెండుకు ఎదిరింపబడి తప్పించుకొన గలిగినవి.

జపానుదళములు.

లండను, డిసెంబరు 18:— తెమ్ముపత్రిక యొక్క వాషింగ్టను విలేఖరిఇట్లు తలెనంతంపు చున్నాడు. జపానురాయ బారులు జపానుదళములు అవేడికోస్తాకును చేరినవను సంగతిని దృఢపరచుచున్నారు. ఆరేవును, ట్రాన్సు సైబీరియను మార్గపు అంత్యస్థలమును కొంతకాలమునుండియు గాపాడుచున్న జపాను ఇంజనీయరులకు సహాయార్థముగ నివి వచ్చినవి.

లండను, డిశంబరు 8:— జర్మనుల కుట్రలు మెక్సికోలో నత్యధికముగ నున్నవి. పాంపొకో నూనె ప్రదేశములను పట్టుకొనుటకు ఎం. కర్గింజాగారు ముగ్గురు సేనానుల నంపిరి తెలియుచున్నది. జర్మనుల సందడులనుబట్టి ఈ యేర్పాటు ఆతురతను గల్పించుచున్నది.

వాషింగ్టను, డిశంబరు 18:— అపానుకురులగు ఆస్త్రియనులను, హంగరీయులను మాత్రమే పట్టుకొని నిర్బంధింపవలసినదనియు జర్మనుల కొసగబడిన శత్రులలో ననేక ఆస్త్రియనులయొడ వినియోగింపకూడదనియు ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారు తెలియబరచిరి.

లండను, డిశంబరు 18:— ఇనుముతప్పు తక్కిన పదార్థములనుగూర్చి చేసిన బిల్లు ప్రజల మందిరమున రెండవ పర్యాయము చదువబడి అంగీకరింపబడినది తెలియుచున్నది.

వృత్తాంతములు

(౧)

ఈవారము సెలవులలో ధిల్లీనగరమున యావద్భారత గాంధీజీపూజ సభ జరుగును.

యావద్భారత మహామృత్యుంజయపూజ కలకత్తానగరమున 30, 31 తేదీలయందు సమావేశమగును.

యావద్భారత సాంఘికమహాసభా ప్రథమసమావేశము కలకత్తానగరమున 27 వ తేదీన జరుగును. గాంధీమహాశయుడు సభాధ్యక్షుల నహించును.

డిసెంబరు 12 వ తేదీనాటి రాత్రి సిమ్లానగరమునందలి తైలువెలయిడ్లా కంపెనీవారి కొట్టున కగ్నిముట్టుకొని నుమారు 3, 4 లక్షల రూప్యముల నష్టము సంభవించినది.

సర్ జేమ్స్ మెన్డెసగారి ఉద్యోగకాలము ఫిబ్రవరి 15-వ తేదీనకు ముగియక నెల అధికము చేయబడినది. సర్ మార్కోస్ బట్టర్గారి నెలపు నధికము చేయబడినది నిట్లు జరిగెను.

కలరా:—తిరునల్వేలిలో ఈ వ్యాధి మిక్కిలి ప్రబలముగ నున్నది. పాఠశాలలు కళాశాలలు, ఒక నెలకంటె మూసివేయబడినవి. వై గ్రామముల విద్యార్థులు తమ స్వగృహములకు బోయిరి.

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయపు కమిషనరువారు డక్కాయందు విరాజములేక కార్యచరణ మొనర్చియుండిరి. డక్కానగరమందలి కళాశాలలు పాఠశాలలను గందర్చించి, డక్కా పాఠశాలను ప్రతినిధులతోడను, పాఠశాలలు కళాశాలలు పాలకవర్గములతోడను కమిషనరులను సంభాషించిరి.

గ్రంథదానము:—బెంగళూరు నాన్దవృత్తులను ఆనంద చంద్రికాపత్రిక సంపాదకులను నగు కామప్పలి శివరామచాగుగారు యజమాదయందున్న రామమోహన ధర్మపుస్తకభాండాగారమునకు 150 అండ్ల ఆంగ్లపుస్తకముల గ్రంథముల సొంతగి అమూల్య సహాయమును జేసిరి.

ఆకస్మిక మరణము:—ఈనెల 10-వ తేదీ సోమవారమునందు 11-30 గంటలకు సాలూరునందలి పంచముఖేశ్వరస్వామి యాలయములో రాపాక నరసింహుగారు ఆఖిషేకము చేయుచు ఎందులకో వైటకునచ్చి చండపంచువద్ద మార్చుండి క్రిందకొరిగి ఆకస్మికముగా మరణించిరి.

ఒక వార్షిక కోత్యనము:—గుంటూరుజిల్లా బాపట్ల తాలూకా పొన్నూరునందు నెలకొల్పబడిన "రామసుబ్బయ్యగ్రంథనిలయప్రథమ వార్షిక కోత్యనము ఈ నెల 21-వ తేదీ శుక్రవారమునాడు కోన సీతారామారావు, ఎం. ఎ., గారి యాజమాన్యము క్రింద జరుపబడును.

మానవత్వపు నోటీసు:—ఈ నెల 7, 10 తేదీలను ఆంధ్ర ప్రకాశికాపత్రికయందు హితకారణ పత్రికాధిపతిగారినిగూర్చి వ్రాయబడిన వ్రాతలనై, హితకారణపత్రికాధిపతిగారు ఆంధ్ర ప్రకాశికా సంపాదకులవలన రు 8000ల మానవత్వము రాబట్టుకొనఁ గోరి వక్రీయ ద్వారా రిజిస్టరీనోటీసు పంపినారని తెలియుచున్నది. —ఒక విశేషము.

రాజప్రతినిధిగారి రిట్లు పొందూడేశప్రజలకు తమకృతజ్ఞతను తెలిపిరి. "అవరుడె" సన్నాహముల కొరకు ప్రజలు విశేషసహాయము సొందించినందులకు ఆయుత్సవదినము విజయవంతముగ నంతరింప నున్నదిగావున దాని యేర్పాటులలో సహాయ మొనర్చిన వారికి నాకృతజ్ఞతావందనములు. వారి ప్రయత్నములకు ప్రజలు తగినరీతిని ప్రత్యుత్తరమిస్తునని నానమృతము.

రజనాన్ధ్ర క్రాడక్కు-ఇ. సి. ఎన్. వి. గారు రాబోవు సోమవారమునాడు రంగూరు జేరెదరు. నాటిసాయంకాలము 4.30 గంటల కతని నాదరించుచు జూబిలీహాలులో బహిరంగ సభ జరుపబడును. పిమ్మట దొరతనపు గృహమువద్ద మా. లగు డబ్లియం. ఎఫ్. రైసు, సి. ఎన్. వి. గారు క్రాడక్కుగారికి రెప్పి నెంటు గవర్నరుపని నర్పించెదరు.

సల్లికురోడ్డుపై పంచెమువేసి బండ్లనుకడిగ తోలుట:—కొలంబోలో మొదిరాపిడిలో నిద్దరు ఎడ్లబండ్ల వాండ్లుపండ్లములు వేసికొని తమబండ్లను పరుగెత్తించిరి. ఇట్లు పరుగెత్తించుటలో సొకరికొకరికి డక్కాతిగిరినది. పోలీసు వారిద్దరి బండ్లవాండ్రవైనను కేసుచేసిరి. మేజిస్ట్రేటుగారు కేసు విచారణచేసి నేరస్థులకు చెటి 25 రూ॥లు జూల్మనాను విధించిరి.

కలకత్తా నగరమున టర్క్లబ్బవారు అవరుడెయుత్సవమును జరిపిరి. వారు ప్రత్యేకముగ నందునిమిత్తము గుట్టపు పండ్లములనేర్పించిరి. రాజప్రతినిధిగారును, బెంగాలు గవర్నరుగారు సంతోషితో ఉత్సవమును జూడబోయిరి. అలహాబాదులో పైనికపుటలు, బయోస్కోపులు మొదలగువానితో ఉత్సవము జరుపబడెను. లక్నోపురిలో యూరోపియను, ఇండియను విద్యార్థులు కవాతు జేయుచు దిరిగిరి.

నందిగామ, తిరువూరు తాలూకాల సభ:—మన చక్రవర్తిగారి హిందూదేశపు మంత్రివర్యులగు ఘనతేజహించిన మాంటాగ్యుగారు 14-వ తారీఖున చెన్నపట్టణము వచ్చుచున్నారు. వారికి స్వాగత మొసగుటకును, ప్రత్యేకసంఘప్రాతినిధ్యముతోగూడిన కాలిగ్రాను లీగు సంస్కరణములను కోరుటకును ఈ నెల 16-వ తేదీ ఆదివారము మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు వై సభ నందిగామలో జరుప నిశ్చయింపబడినది.

తూర్పు బంగాళమున కొన్ని ఫలముల యందు బజార్ల దోచుకొనబడుచున్నవి. కాని ఇటీవల దోచుకొనబడిన బజార్ల చిన్న చిన్న, గ్రామములలోనివి. రాత్రియందు బట్టలు, ఉప్పుమున్నగు వాటిని దుకాణముల నుండి దోచుకొను చుండిరిగాన చీకటి పడినతోడనే దుకాణముల గట్టివేయ వలసిన దని నాఖాలిజిల్లా మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువు చేసెనని కలకత్తానుండి తెలియవచ్చుచున్నది.

ఏలూరు ఆర్యవైశ్యసేవాసంఘము:—ఈ సంఘమునకు 9-12-17 తేదీన పేర్ల నుబ్బారావుగారి ప్రోత్సాహమున తమ్మన నరసింహుగారు సోదరపుత్రికామహాశ్వనకాలమందు విరాళముగానిచ్చిన 10 రూపాయలను వరుని తండ్రి తమ్ముల పల్లి ప్రేరామబుగారు దయచేసిన అయిదు రూపాయలను కందనములతో నందుకొంటిమి. ఇప్పటికి ఈ సమాజపక్షమున 6 గురు బీదవైశ్యబాలరతు అన్నవస్త్రవిద్యాదానము గావింపబడుచున్నది. —మాజీటి రామచంద్రారావు, కార్యదర్శి.

తోటవిందు:—కలకత్తాలో నేర్పడిన బ్రిటిషు ఇండియా సంఘాధ్యక్షులగు బరద్వాన్ మహారాజు వారు తమ రాజభవనములో గత మంగళవారమున మాంపేగు గారికిని రాజప్రతినిధిగారికిని తోటవిందుగావించిరి. ధనవలగు పాశ్చాత్యులను హైందవులను విందున కాహ్వానింపబడిరి. ఫలాహారముల సమయమున విలువిద్య కత్తిసాయ గరడి మున్నగు పక్షులు ప్రసిద్ధిగాంచిన హిందువులచే ప్రదర్శింపబడి అతిథుల కానందములను కలిగించెను.

మేడవైనుండి క్రిందపడుట:—మరియంబాయి అను నొక మహమ్మదీయస్త్రీ తనభర్తతోగూడ బొంబాయిలో నొకయింటి మూడవయంతస్తులో నివసించుచుండెను. గతశుక్రవారమున నామె స్నానముల కొట్టుయొద్ద నుండి కిటికివద్ద నెండలో చలి కాగుచుండెను. కిటికీకి 3 గజములు లేపు అకస్మికముగ యామె ఆకాశగిగుండ క్రిందపడుచుండుట నామె భర్త చూచి యామె చీరకొంగును పట్టుకొనెను గాని యతడామెను వైకిలాగుటలో చీరపట్టు వదలినందున ఆమె విప్పిలో పడినది. అత డామెను వెంటనే వైద్యులకు తీసికొని పోయెను గాని అచ్చట నామె మరణించెను.

అల్లంపాలెము బండిపోటుకేసు:—పాలఘాటు తాలూకా అల్లంపాలెము గ్రామములో గత జూలై నెలలో సొక బండిపోటు జరిగెను. 7 గురు బండిపోటు దొంగలు ఆ గ్రామవాసియగు కందస్వామి యనువానియింట ఒకనాటి రాత్రి బలవంతముగ ప్రవేశించి ఇంటిలో నెనరైనకెట్టి గడబిడనైన చేసిన చంపివేసెదమని భయపెట్టి వెట్టెలతాళములను విరుగ నొట్టి సుమారు 400 రూ॥ల యాస్తితో పారిపోయిరి. కందస్వామి కెట్టి గత ఆగస్టు నెలలో చనిపోయెను. పోలీసువారు దొంగలకొరకు విశ్వప్రయత్నములు చేసి 7 గురిలో 4 గురుని పట్టుకొనగలిగిరి. జిల్లాజడ్జిగారు కేసు విచారణచేసి పట్టుపడిన 4 గురికి చెరి 7 సంవత్సరములు కఠినశిక్షను విధించిరి.

ఈర ప్రమాదము:—మైసూరులో కృష్ణసాగరు వాటరువర్క్సులో మొన్న నీమధ్యకొక ప్రమాదము జరిగినది. తన కాళ్లను చేతులను కట్టినప్పటికిని తాను చక్కగ నీటిలో నీడగలనని ఒకడు ప్రజ్ఞలు పలికెను. ఆమాటలు విిన మరియొక బండివాడు నీవు చేయగలిగిన పనిని నేను నీకంటె బాగాచేయగలనని చెప్పెను. అందువైని వారిద్దరు 1 రూపాయ పంచెము వేసుకొనిరి. బండివాని కాళ్లుచేతులు కలియకట్టి నీటిలో వేసిరి. మొదటి పర్యాయము వాడు మునిగి పిమ్మట లేచెను. కొంత సేపు యీడిన తరువాత వాడు నీటమునిగెను. పంచెమువేసిన వాడు భయపడి పారిపోయెను. బండివానిని ఎవరను బ్రతుకు దీయనందున వాడు మరణించెను. పోలీసువారు పంచెము వేసిన వానిని పట్టుకొని కేసుచేసిరి.

రాజపుత్ర సమాజము:—కడచిన నవంబరు 4 వ తేదీన మంచిలిగ్రామమున జరిగిన జనరల్ మీటింగులో తీర్మానింపబడిన ప్రకారము, రాజపుత్రసమాజమును వారముగోజులలో రిజిస్టరు చేయించుటకును, తోడనే సమాజనిబంధనలను కాశ్వతచందాల తిబ్బీళ్లను ముద్రించుటకును తగిన యేర్పాటులు చేయబడినవి. సమాజముయొక్క కార్యస్థానము ప్రస్తుతము గొరగనమూడి గ్రామములో నుండుటకు నిశ్చయింపబడినది. ఈనెల 30-వ తేదీన కాశ్వరిస్వామీకాశ్వర యిచ్చటనే జరుగును. సమాజద్రవ్యమునుండి నేటివరకు సహాయమొందుచున్న ప్రాతివిద్యార్థులను ముందు సహాయమును గోరు నూతన విద్యార్థులను కార్యదర్శి పేర వెంటనే దరఖాస్తులు పంపవలయును. దరఖాస్తులో విద్యార్థియొక్క కుటుంబస్థితిగతులు, తరగతి, పాఠశాల, సత్ప్రవర్తనల నూదిము ప్రథమాపాధ్యాయుని యోగ్యతాపత్రము మొదలగునవి స్పష్టముగ వివరింపబడవలయును. అల్లూరి రామరాజు కార్యదర్శి, రాజపుత్రసమాజము, గొరగనమూడి, భీమవరము తాలూకా, కృష్ణాజిల్లా.

“బొంబాయి క్రానికల్” ధరావత్తు.

బొంబాయి చీఫు ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగారు బొంబాయి క్రానికల్ పత్రికా సంపాదకులగు హార్నిమనుగారికి కబురంపగా నిన్నటి ఉదయ మతకు కోర్టునకు బోయెను.

మేజి:—విశ్వేల ధరావత్తు త్రడుగకూడదో ప్రత్యేక కారణముల చెప్పెదనా?

హార్ని:—నుమారు అయిదేండ్లనుండి ఈ పత్రిక ప్రకటింపబడుచున్నది. రెండు మూడు పర్యాయములు ప్రచారకుని పేరు ప్రకటింపవలసి వచ్చినపుడు ధరావత్తు కోరబడలేదు.

మేజి:—15 గోజులలోగా రెండువేల రూపాయల ధరావత్తును కట్టవలెను.

హార్ని:—ఇందునుగూర్చి నే నేమైన చెప్పకొనవచ్చునా?

మేజి:—చెప్పకొన వచ్చును.

హార్ని:—ఇప్పుడు ధరావత్తును కోరుటకు మీ కేమియు నధికారములేదు. ధరావత్తును గట్టవలసియున్న ప్రకటన సమయమున నే కోరవలసి యుండెను.

మేజి:—ప్రకటనముతోడనే ధరావత్తును జెల్లింపవలయును.

హార్ని:—స్వామూధికారికి స్వామ్యముగ తోచినంత సామ్య ప్రకటనకాలమునందే హామీగా చెల్లింపబడవలయునని శాసనమునందున్నది. నిండా గొరవముతో నేను చెప్పిన దేమన మీరిప్పుడు ధరావత్తు నడుగజాలరు. మొనట ధరావత్తును గోరకనే నన్ను విడచుటలో మీ కీయబడిన యధికారమును పూర్తిగ వినియోగించి వేసియుంటిరి. మీకు బాగుగ జ్ఞాపకమున్నదోలేగో కొలదిదినములు గడచిన పిమ్మట నేనుపత్రికను నాపేర ప్రచురపరుచుటకు వీలున్నదియు లేనిదియు మిమ్ముగనుగొనుటకు వచ్చియుంటిని.

మేజి:—ధరావత్తు తాత్కాలికముగ గోరబడలేదు.

హార్ని:—శాసనముప్రకారములు చేయుటకు వీలులేదు. మొదట మేజిస్ట్రేటుగారు ధరావత్తును గోరకుండినవారు తమ అధికారములను పూర్తిగ వినియోగపరచుచున్నారని చెప్పి పూర్తిగా పూర్తిగా తీర్మానించిరి. తరువాత ధరావత్తును గోరుట లేని యధికారముల నుపయోగించుట కావున స్వామ్యము కాదనియు వారు తీర్మానించిరి. స్వామూధికారిగారి యుత్తరువును తొలగించుటకు తమ కధికారము లేదని వారు రుదుదీరి. యంత విషయము ప్రీవీకౌన్సిలులో విచారింపబడ నున్నది. ప్రీవీ కౌన్సిలు వారి యభిప్రాయమును తెలిసికొనుటకు మదరాసు దొరతనమువారినికొక కేసుకు మార్చినెలకు వాయిదా వేసిరి. మరియొకదినమున నేను చెప్పినది విని నంగీకరించిన స్వామ్యవాదుల సలహా నొంది వాదింపవచ్చెదను. మేజిస్ట్రేటుగారు గంతుల కంగీకరించి శుక్రవారము 11 గంటలకు రమ్మనిరి.

సమకాలికాభిప్రాయములు.

బాల విభిషికలు

బాలవిభిషికలనగా బిడ్డలకు తొట్టడు మాటలు; ఈ మాట లవ్యక్తములు; అనన్యములు; ఈ కాగణములచే నట్టిమాటల నేరును సాటింపదు. బిడ్డలకు మంచి చెడ్డలు తెలియవు; పూనకులని వీషము బట్టించును. వీషము తేజోవంశమయినదే; చీకటిని బోలెడుముడియే; అట్లుని అంటిన గాలకుండునా? ముచ్చుచును; బిడ్డలబలబలాడును; ఈ సంగతి మనమెఱుంగమా? ఎఱిగెయ్యవార పగుటండేసియే వీషము నంటి, బిడ్డలెల్లి యవ్యక్తమాధుర్యము గుటిమించు బిభిషికలచే గోరికను, అంగీకరింపదు; వా రూరకుండునా? పంతుపట్టు పట్టుదును; బావురండును; కొందఱు నిక్కముగ బావురండును; కొందఱు బుడిబడి కన్నీరొలికింతురు; కొందఱు కన్నీరొలికింపకయే కల్లయెడ్డు లేస్తారు; పెద్దలియన్నియు విలాసములుగ భావింతురు.

ఈపు మాంటెగుగారు చచ్చుపుకి రాగలదు; వినతిసంఘముల వారసించు వినతిపత్రములకు స్వీకరింపఁగలదు; రాజధానీ సంఘమువారికి, ఆంధ్రమహాజన సంఘమువారికి, విశ్వబ్రాహ్మణ సంఘమువారికి, ఆర్యవైశ్యసంఘమువారికి, ఇట్టి మఱికొన్ని సంఘములవారికి ఆరాధంగము కలిగినది; గవర్నరు జనరలుగారు ఇండియావేయి సెక్రెటరీగారు వీరి వినతులను వినఁజాలవని నెలవిచ్చిరి; కానంతేసి వారికందఱుకుం గుండు పుట్టినయది; తన్మూలమున వారందఱు ఆవ్యక్త మాధుర్యము లొలుతు పలుకులతోఁ దంత్రీసమాచారములను అధికారులకుఁ బంప మొదలుపెట్టెరి.

ఇప్పుడు ఇం॥ వై॥ సెక్రెటరీగారికి దంత్రీసందేశము లంపుచున్న భాత్వరకుల వాక్యములే, మాకు బాలవిభిషికల పోలిక విలాసముల గల్గించుచున్నయవి. వారియవ్యక్త మాధురాలాపము లసాధారణములు. వారి సందేశములం జదివిన వారికి “తనకు లేదనినందున కొక కన్నును, ఒరులకుఁ గలవని నందునకు రెండవ కన్నును” పోగొట్టుకొనిన చానికత యొకటి జ్ఞప్తికి వచ్చుచున్న యది. తమ వినతు లంగీకరింపఁ బడలేదని యాక్రందించుట సహజమే; ఒరుల వినతు లంగీకరింపఁ బడినవేయని యాక్రందించుట యెట్టియుదాహరణమో యూహింపఁజాలవచ్చును. “ఆంధ్రప్రదేశ్” యి పేరులగు కా॥ నాగేశ్వర రావు పంతులుగారు, బి. పట్టాభి సీతారామయ్య పంతులుగారు, సర్ల గురుస్వామిపెట్టిగారు, టి. వి. గోపాలస్వామి మొదలియారు గారు, డాక్టర్ నంజుండరావుగారు, ఎ. మూర్య నారాయణమూర్తి పంతులుగారు అధికారులకుఁ బంపిన తంత్రీ సందేశములు పత్రికలలోఁ బ్రకటితము లయిన యవి. వానిం జదువఁ జదువఁ జచ్చులూరుచున్నయవి. నాగేశ్వర రావుగారి సందేశమున “ఆంధ్రమహాజన సంఘము, ఆంధ్రదేశము యొక్క సంపూర్ణ ప్రాతినిధ్యమును వహించి యున్నయది” అని యొక వాక్యము కనిపించు చున్నది. ఈ వాక్యము దిమిడి యున్నది నశ్యము కాదు; బుట్టియేమో చదువరు తెఱుంగుదురు. దక్షిణమండలముల వారు, ప్రత్యేకాంధ్ర, కావ్యము వలనని ఘోషించు చున్న వారు; ఆంధ్రులలోఁ జాలకుండి, యింకను, ప్రత్యేకాంధ్ర కావ్యము ననుసంధాని, యాలోచించుట కైనను మొదలు పెట్టలేదు; ఈరాష్ట్ర సమస్యలనుగూర్చి ఆంధ్రసాయకులగునా ఏకగ్రీవముగ ఆమోదించినవారకా? “ఒంటిని తనము కూడను; నొందవులందఱొక్కఁ తల్లిబిడ్డను; ఆంధ్రులయిన నేమి, ప్రదావితులయిన నేమి గొప్ప యుద్యోగములం జేయుటకు?” అని నోటం జెప్పచున్న యాంధ్రులు, ప్రత్యేక రాష్ట్రము కావలయునని కొరవచ్చునా? యని యాతరవారు చేయుచున్న ప్రశ్నాంకితము ఆంధ్రసోదరులేరును తగిన సమాధానము చెప్పఁజాలకున్న వారు. సంగతి సందర్భము లెట్లున్న జాడయెఱిగిన నాగేశ్వర రావు పంతులుగారు “ఆంధ్రమహాజన సంఘము, ఆంధ్రదేశముయొక్క సంపూర్ణ ప్రాతినిధ్యమును వహించియున్న యది” అని యధికారులకుఁ దంత్రీసందేశ మంపుట నాహసము; అనాలోచితము.

ఈన్న దానిని లేనట్లును, లేనిదాని నున్నట్లును కల్పించి యధికారులను మగ్గి పెట్టుటవలన బ్రయోజనము కలుగదు. ఇట్టి యధూత కల్పనములు ప్రజామరాగమునకుఁ బాడుపెట్టుట నిక్కము. ఆంధ్రమహాజన సంఘమువారి వినతిసంఘము నెంచునకు నిరాకరించిన యెడిగి కారణము తెలిసికొని, ఆ కారణము సరియైనది, కానిదో, నుంచి దెడ్డ లధికారులకు నచ్చు చెప్పి మనోభీష్టముం వీరుకొనుటకు మాటుగఁ గుపితులయి, యసస్యనాగచనకుఁ గడంగి, హస్తాస్పదలగుట మిక్కిలి యనుచిత మని చూచియు చున్నారును. ఈ యాక్షేపకుల విలంపములకు గూర్చి యింకొకతడవ ముచ్చటించెదను.

(ఆంధ్రప్రదేశ్)

మాంటెగుగారి రాక.

ప్రజల రాయబారములు.

నిన్నటిదినము అందిన పత్రికలలో ప్రచురమైన రామబారముల స్పటికమాది దేశీయగతికి కన్నీరు కుప్పివారుండరు. ఈ రాయబారములు విస్తరచివార మద్రాసు దొరతనము వారే అయినచో, మన రాజధాని దొరతనము “మద్రాసు మెయిలు, బట్టిసు” కత్తుల నాచేతిలో విక్రీయదని చెప్పుటకు ఎంతమాత్రమును సందియములేదు. మొత్తమునాద ఇరుదని రెండు సంఘములకు రాయబారము లంపుటకు అంగీకార మొనగపడెను. ఈదిగున వివరము ప్రకారము, వీనిలో ముఖ్యవిక వైగా దేశభావమునకు నడిగట్టిక కాంగ్రెసు ప్రతికూలని చెప్పవచ్చును.

కాంగ్రెసు సంస్కరణముల విషయమున తటస్థ భావమును కనుపరచి నిజమగు సాంఘికోన్నతికి సామిపకు “ఆది మూర్ఖ” రాయబారమునకు అనకాత మొనగపడలేదు. కాని, కాంగ్రెసునకు న్యతిరేకముగ నున్నట్లుతమారు చేయుచున్న “ఆది ద్రువిడ” సంఘమునకు అనకాత మొనగపడినది.

ఆంగ్లోవ్యయము చేతలేదు. ఈ ముద్యమము ప్రకార సంతకములనుండి ఆంధ్రులయన్న తిక్త సామిపకుమధ్యప్రతికి ఆయిదు మహాసభలుజరపి ఆంగ్లోన్నతికి సాధనములగు పలు తీర్మానములుచేసి సుమారు రెండు హుసులక్రింద ఇండియాం ప్రతిగాకి స్వాగత మొనగటమను కాంగ్రెసువీరు సంస్కరణములనెడ అంగీకారము వెల్లిపుచ్చుటకు బాహుప్రయత్న రాష్ట్ర సిద్ధాంతోపబ్ధ ఆంధ్ర రాష్ట్రవాంఛను ఆరవసాగ్యక్తి కరించుటకును ప్రత్యేకమహాజనసభను కూడ సమావేశ పరచెను. పనుకొకండు మండలముల లో ని వ సిం చు ముమారు 1,29,00,000 నుండి ఆంధ్రుల పురోగ్విక్తికి మూలమగు ఇట్టి మహాద్వ్యమమునకు కాంగ్రెసువీరు సంస్కరణముల యెడ ఆమోదము వెలుపుచు చే కాబోలు అనకాత మీయబడ లేదు. ఊరుపేరు లేక దేశద్రోహ మొనర్చుటకు ప్రత్యేకముగ తయారుచేయుచున్న పలుసంఘములకు అనకాత మొనగటము, పలు సంతకములనుండి ఉన్న తాతములతోఁ జేకావ్యుదయ మునకు నిరంతర ప్రక్రియగానించు లోకమాధ్యులగు కొందా వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు మఱి స్వాగత్యాలగుల మహానీ యులుగల సమద్యమములకు ఈ మహాసభయమున అనకాత మొనగబడవంతుటయు — ఈ రెండు విషయములే ఇప్పటి మన పరతంత్ర స్థితియందు మన గతి ఎంత నిర్లక్ష్యముగనున్న దియు మనకు నచ్చజేయుటయే గాక, స్వరాజ్య వశ్యకతను వెల్లొక్క గుట్టుపరచుచున్నది.

ఏకారణము చేసేనోగాని హిందూపత్రిక 11-వ తేదీని ప్రచురించిన వ్యాసములో ఇందునుగూర్చి ఒక్కమాటమైన ప్రాసియూడలేదు. ఆంధ్రులకొక ఆంధ్రపత్రిక యున్నయెడల ఇట్టిది జరిగియుండేదేదీ కాదుగదా!

ఇట్టి సంతక సమయమున మన నాయకులను మహా నాయకులను అతి నాయకులను మిన్నకుండి ప్రాబ్ధ మనుభ వింపక తప్పదు ననుకము గలిగి మహా నాగేశ్వర చెండెనో, లేక మేల్కొంది పురుష ప్రయత్నములకు నమముకట్టి ప్రస్తుతపు మార్గానుకొనతనము తగు మార్పు చెందునకు మహాత్ముడును, అపరాధతారమును ఆగు ప్రాంతిగాక ఆతయను నవలంబించి, ఆంధ్రుల యపరిందాపి విజమైన నాయకులై మార్పునక చేపెదనో చూడవలసియున్నది. (ఒక విశేషము.)

వారుచలో అమరుడే ఉత్సవము.

కృష్ణ దేవరాయ పుత్రక భాండాగారమువారు ఈనెల 12-వ తేదీ యువయమున ముత్తనమున జరిపిరి. పుట్టెల రెండు య్యగారును నగన్నాధికదంగాగారును ఆధ్యక్షత వహించిరి. జోష్టమ్మగారు ఉపాధ్యాయము బ్రతికి పరిపాలనమువలన కలిగినలాభములను గూర్చి యుపన్యసించిరి. విద్యార్థులు సంభాషణ ప్రదర్శనముల జరిపిరి. మధ్యాహ్నము ప్రధానోపాధ్యాయుడు ఆటల పందెములను జరిపెను. భాండాగారమువారును పౌరులును చిల్కానాకోద్యోగులును బహుమతుల మెసగిరి. కడంగా గారు మిఠాయిలను పంచిపెట్టిరి. సాయంకాలము గొప్ప యూరేగింపు జరుపబడెను. కట్టెల హతరముగారి యధ్యక్షతక్రింద సాయంకాలము సభజరిగినది. చిల్కానాక చీపు ఆశీసగు మెట్టోనట్టుగారు రెండుత్రాసు పనిని గూర్చి యుపన్యసించిరి. వెంకయ్య, నుబ్బారావు, బలరామయ్యగార్లు గూడ ముపన్యసించిరి. (తంతివార్త)

ఒక విజ్ఞప్తి.

అయ్యా, దేశద్రోహకరము లగు మహావిషయముల గూర్చి చర్చింప నీ వత్సరము క్రిష్టయస్ నెలపునెములలో దేశీయ మహాసభ కలకత్తా యందు కూడనున్నది. స్వరాజ్యవిషయైక ప్రతిపాదనములందు భేదాభిప్రాయములు పొడనూపినవి. ఉప న్యాసభ్యోరణిగలట్టియు వక్తృత్వసామర్థ్యము గలట్టియు మనుజులు విద్యావిహీను లగు హిందువుల ననేకుల తమ వంకరు ద్రిప్పకొగలిగిరి. ఇప్పటికిని ఏరంకకును బోలేక పరితపించు భారతీయసోదరు లనేకు లున్నారని చెప్పకతప్పదు. ఒక నిమిషమున స్వరాజ్యవాదులఁ జేయు, ఇంకొక నిమిషమున స్వరాజ్యవిరుదులు యందజేయు డాగుమయూత లాడుచు, పరస్పరవిశ్వాసమును దూరము చేయుచున్న మహాభావులును లేక పోలేరు. తమంత గా మొక దృఢ మగు సిద్ధాంతము చేసికొను శక్తి మన భారతీయసోదరులలో మెక్కువకు లేకుండుటయే దినికి ముఖ్య మగు కారణము. ఈ శక్తి విద్యవలననే మెంపొందింపబడగలదు. విద్యావిధానము దేశభావలం దుండవలయును. ఈ స్థితియందు మన నాయకుల నీ విద్యావిషయమున నేమాత్రము పని చేయుచున్నారని యడుగ భారతీయు లందరకును సమాధానికారము గలదు. “స్వరాజ్యము రానిండు. వచ్చిన నిట్టి వెల్ల నొక తృప్తిగో జేయ నగు” నని మన నాయకులు దినికి ప్రయత్న మొనర్చుచు. ని జ మే! కా ని, స్వరాజ్య మెప్పుడో (యుద్ధానంతరము) కలుగునరకును ఈ ముఖ్య విషయము లెల్ల వెనుబడుచేనా? అది భగ్యమగునా? మన భారతీయులకెల్ల విద్యల దేశభావలం దు చేర్చి, స్వరాజ్య విషయమున వారి సహాయమును గూడ దృఢముగ బడయుమేని ఎంత బాగుగ నుండి యుండును? ఈ నడుమ మహాత్ము గంధిగారి మహాజయన సంతకముల తెట్టించుటకై బయలుదేరిన మహానీయులు విద్యా విహీనులగు మన భారతీయ సోదరులకు ఏకద్విషయముల బోధ నేయుట కెంత శ్రమపడినో వారికే యెఱుక.

ప్రస్తుత మాంగ్లవిద్య యంతయు ధనవ్యయకారణి యగుచున్నది. ఆంగ్ల విద్యారంభులూ, కాగువపుక యగుచున్నారు. ఇది యొక గొప్ప వింత. కొన్ని విశ్వవిద్యాలయములందు జీతములు పెంచుటచే మన వీరసోదరులకు విద్యా సంపాదన మసాధ్య మగుచున్నది. ఇంకొక కొన్ని విశ్వవిద్యాలయములందు దేశభావల కన్నింటికిని ప్రాముఖ్యము నీకుంటచే నా ప్రాముఖ్యముఁ బడయని దేశభావల మార్గము మన సోదరులకు విద్యా సంపాదనము కష్టసాధ్య మగుచున్నది.

ఈ రెండవ తెగవారి గూర్చియే యిప్పటి నావిజ్ఞప్తి. వంగ విహార ఒరిస్సా అస్సాము బర్మాలయందు, 1,75,000 కెక్కు డాంగ్రులు నిగిరించు చున్నారు. నీరెల్లగురు కలకత్తా పాట్నా విశ్వ విద్యాలయాధికారుల పాలనమున నున్నారు. రెంటుల ఆంధ్రభాష మఱిత ప్రాముఖ్యము లేకున్నది. అందుచే నీ యాంగ్రులు, (1) తమకే తెలియని యింకొక భాషను తమ పిల్లలకు దేశభాషగా నేర్పించు చున్నారు. (2) లేవన్న, తన నిరంధికసాన్నిధ్యము పాలనము ఏ సమయములందు నుభ్యాసనములో అట్టి సమయములందు ధనవిషయైకములగు వెన్కొక్కట్టులనొందు తమనాని తెలుగు పిల్లల కంపుచున్నాను.

ఈ విషయమై యిటీవల మా యాంగ్రనాయకులలో చలనము కలిగినది. రెండు దరఖాస్తులను ఖగభ్రమములోని యాంధ్రసమితివారు విశ్వవిద్యాలయాధికారులకు పంపియుండిరి. ఇంకను అధికారు లీవిషయమై యేమిచేసినదియు వెలియలేదు.

కావున, దేశీయమహాసభవారు ఈవిషయమై చర్చించి హిందూదేశమున గల ప్రతి విశ్వవిద్యాలయమువారును తమ పాలనా ప్రదేశమునందు బాగుల జనసంఖ్యను బట్టి యొక వారివారి దేశభాషలకు తగు ప్రాముఖ్యము నిచ్చునట్లు తీర్మానించి ఆతీర్మానము ప్రకారము జరుగునట్లు ప్రయత్నములఁ జేయుచు, 1918-న సంతకమునుండియైన కలకత్తా విశ్వ విద్యాలయమున తెలుగు భాషకు గూడ మఱిత ప్రాముఖ్యము నిచ్చునట్లు చేయ వేడెదను.

దేవరాజు సీతారామస్వామి, కార్యదర్శి, ఆంధ్రసమితి, ఖగభ్రమము

పోస్టుగోసు ప్రభుత్వాధికారి. లిస్సును, డిశంబరు 12:—పోస్టుగోసు రిపబ్లిక్కు అధ్యక్షుడు తన పదవికి రాజీనామా నీయనంగీకరింపవలయున అరెస్టు చేయబడెను.

స్థానిక పార్టీలు

—(0)—

రైతు హక్కులు మూలకాగారి రాక.

ఇండియా చరిత్ర గాన ప్రతినిధిగాను ఇతర ప్రముఖులను నేడు పున్నాపురి వచ్చినందున సోమవారము నాడు ప్రతినిధి సంఘముల బిడ్డలు పున్నాపురి వచ్చినందున తెలియుచున్నది.

క్రొత్తవకీలు:—వి.వి.గంగాచారి నిన్నటిదినమున హైకోర్టు వకీలుగా నామోదించబడినది.

బీసెంటు శిలావిగ్రహనిధి:—కార్యదర్శియిట్లు తెలుపుచున్నారు. ఇదిగతము తెలుపబడిన మొత్తము 2222-13-0 ఇటీవల జరుగిన మొత్తము 194-10-0 పెరిగి 2420-7-0.

బళ్లారి సరసవినిధి సభ:—ఈ సభవారు రేపు (15-12-17 శనివారము) సాయంకాలము 5-30 గంటలకు విక్టోరియా పురమందిరమున లవకుళ నాటకమును ప్రదర్శించెదరు.

శ్రీ శారదా స్త్రీసంఘము:—లింగవల్లికేసరి పెద్దవీధిలో దొరతనమువారి బాలికాపాఠశాల మందిరమున యీ నెల 15 తేదీ వద్ద ధ్యానార్చన గంటలకు వైసంఘ సభ్యురాలకు సమావేశ మయ్యెదరు.

క్రొత్త సచివాలయ నిర్మాణము:—వై.కేశవాలయవర్గమువారు ముగిసినది. యీనెల 20 వ తేదీన కళాశాల భవనములో జరుపబడును. కె.ఎం.పుర ముప్పిలనాయకుగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహింతురు.

చెన్నపురి కార్మి రేషను:—ఈ నెల 18 వ తేదీ మంగళవారము సాయంకాలము 8వసభనములందు కార్మి రేషను సభ్యులు సమావేశమయ్యెదరు. చల్లా గురుస్వామి పెట్టిగారి తీర్మానము సూరయ్యగ్రామమునకు నీటిసరఫరా గురించిన చర్చింప బడును.

విద్యార్థులు ఉపన్యాసము:—పచ్చయప్ప కళాశాల ఉపాధ్యాయులు ఏ. ఎస్. ఆగారిగారికి కళాశాల విద్యార్థులు నేటి సాయంకాలము 4-45 నిమిషములకు కళాశాల భవనమున విద్యార్థుల పత్రమును సమర్పింతురు. సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహింతురు.

దక్షిణ హిందూ దేశ ఉపాధ్యాయసంఘము:—చెన్నపురి స్త్రీ కళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయుని మిస్ మెక్ దోగల్ గారు నేటి సాయంకాలము 4 1/2 గంటలకు లింగవల్లికేసరి సింగరాచారి మందిరమున విశ్వవిద్యాలయములనుగూర్చి ఉపన్యసించెదరు. గౌ. శ్రీనివాసరాస్త్రిగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించెదరు.

భగవత్ స్త్రీ బోధనసభ:—ఈసభవారి యాన మాన్యు క్రింద, బ్రహ్మశ్రీ పండిత టి. లక్ష్మణాచార్యుల వారిచే ఈ నెల 15-వ తేదీ శనివారము సా. 5 గంటలకు “మర్వాస పరిక్ష”యను 16-వ తేదీ ఆదివారము సా. 4 గంటలకు “శ్రీ వేంకటేశ కల్యాణము”ను, 17-వ తేదీ సోమవారము సా. 6 గంటలకు “శ్రావణి హరిణము”ను గాలత్యేపము జరుపబడును.

“అల్ హిందీ” పత్రికా కేసు:—వై.పత్రికాసంపాదకుడు తపస్వాచలవాసి కొంతమందికి లేని అసోషియేటు భయములు కలుగజేసినందున డిఫెండ్ గా ఆఫ్ ఇండియా ఆఫ్ఫీకర్లకు సంపాదకునిపై చేయబడిన కేసు యీ నెల 19 వ తేదీన విచారణ చేయబడును. బామినపై విడుదలచేయ వలయునని సంపాదకుడు దాఖలుచేసికొనిన ఆఫ్ఫీ యామోదింపబడలేదు.

గోపాల్ గానుల ప్రదర్శనము:—గ్రామ ఫోను పాటకు ప్రసిద్ధి గాంచిన కలకత్తా నివాసియగు గానవిద్యా విశాంధ గోపాల్ గాను కన్య రేపు (15-12-17 శనివారము)

సాయంకాలము 5-30 గంటలకు వాలుటాక్సు రోడ్డునందలి రిఫను బయస్కోపు హాలులో నృత్యగానముల నొనరించును. ఈహాలు పెంట్లలు వేయకును సమీపమున జనరలు హాస్పిటాలుకు ఎదురుగా మన్న వాలుటాక్సు రోడ్డు నందున్నది.

సెంటు కేబ్రియలు హైస్కూలు:—‘ఆవరు డే’ ఉత్సవదినమున పాఠశాల ఉపాధ్యాయులును విద్యార్థులును ఒక సభను జరిపిరి. రాజధర్మనిగూర్చి కొందఱు విద్యార్థులు ఉపన్యసించిరి. ఆవరుడే ఉత్సవమునుగూర్చి చేయబడిన పాటలను మఱికొందఱు విద్యార్థులు పాడిరి. రెడ్డుక్రాసుపతాకములు రాజధర్మ పాటలు ముద్రింపబడిన పుస్తకములు విద్యార్థులకు పంచిపెట్టబడినవి. బాతీయగీతములతో సభ అంతమయ్యెను.

దక్షిణ హిందూ దేశ ఇన్ లామియూ లీగు:—లీగు ప్రతినిధి సంఘమువారు గత బుధవారము సాయంకాలము ఆగ్నేయ రాజుగారిని ఆమిర్ మహుల్లో దర్శించిరి. ప్రతినిధి సంఘమువారు రాజుగారికి పూలహారములను సమర్పించిరి. రాజుగారు లీగు ఆధిపత్యమున కంగీకరించినందుకు లీగువారి తరపున పి.పా.జి.ఎ. ముకర్జీయే లండన్ సాహేబు బహుద్దూరుగారు రాజుగారికి మందనము లాచరించిరి. చెన్నరాజధాని మునిలిమలీగున కధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిన పద్మకు లీగువారు బ్రిటిషు పరిపాలనమునకు నష్టముకలుగు గందరగోళములలో భేదంబకటకును అన్యత్తులగు నుండెదమని రాజుగారు 1909వ సంవత్సరములో నుడిచిరి. తాము మొదట నెలకొల్పిన ప్రకాశము ఇప్పటిలో వై.మునిలిమలీగు ఆధిపత్యమునకు రాజీనామా యిచ్చినందున రాజుగారి సత్వ ప్రసక్తనమును తెలుపుచున్నదని మాలియాలి మహమ్మదు అహ్మద్ హిమాన్ సాహేబు బహుద్దూర్ మత్తీర్ గారు నుడిచిరి. ప్రతినిధిసంఘసభ్యులకు ఫలాహారములు పంచిపెట్టబడినవి.

పాంచాలీ స్వయంవరము:—బళ్లారి సరసవినిధి సభవారు ఈ నాటకమును ఈ నెల 12 వ తేదీ బుధవారమునాడు సాయంకాలము 5-30 గంటలకు విక్టోరియా పురమందిరమున ప్రదర్శించిరి. ప్రేక్షకులందఱి మెండుగనే సమకూడినది. నాటకము హాస్యరసప్రధానముగ సభ్యుల నానందపరచుట గాంచినది. ముక్త్య గుండప్ప గుండప్ప కొడుకు గుండప్ప భార్యల పాత్రధారులు చాల బాగుగా ప్రదర్శించిరి. అర్జునపాత్రధారి కంఠము కంఠగంటువలె మ్రోగినది. బ్రాహ్మణకుటుంబము సహజముగ ప్రదర్శింపబడినది. వారి సంఘసంగీతం విషయక ప్రసంగము పొందవుల కాలమునకు ప్రస్తుతిమగునో కాదో గాని ఈ కాలమునకు బాగుగా తగియున్నది. ఈ నాటకమున హాస్యరసము సంపూర్ణముగ ప్రదర్శింపబడుటచే తక్కినవరులలోను గోచరింపలేదు. మొత్తముమీద రసప్రకటనమున కీనాటకమున నుత్తమ పాత్రల కంటిగా నాకాళము కన్పించుచున్నది. హాస్యరస ప్రకటననున్న లోపములకు కప్పివేసినదని చెప్పవచ్చును. ద్రుపదరాజును భార్యయు కుమార్తెయు పాడిన సంవాదగీతము మాత్ర మతిద్ధి చుని లోచించినది. బకాసురుని కాహరముగనుంతు వచ్చినదను వార్త వినిపింతు బ్రాహ్మణపత్ని సంతాపము నంతగా చూపి యుండలేదు. కుమార్తెవారి భార్యలకు గల సహజ వేషములు సముచితములు. ద్రుపదరాజు కుంతీదేవి పాత్రధారులు సభ్యుల నాక్షింప జాలి యుండలేదు. పద్మత కందరమును ఉద్యానవనమును బాగుగ నమృతబడినవి. మాధవ రావు రామచంద్రరావు గిరియాచార్యులుగార్లును బాణుడును ప్రశంసకు పాత్రులు. బ్రాహ్మణ వేషమును ధరించిన వేంకట కృష్ణమాచార్యులు గారు గూడ సంతృప్తియులు. మొత్తము మీద నాటకము సభాస్థూల నానందింప జేసినది.

కన్యమహాజనసభ
చాలమంది కన్య మహాజనులు కోరినందున ఈ సభను ఈపుర నెలపులలో జరుగుటకు నిశ్చయించి ప్రస్తుతము నిలుపుచేసితిమని కార్యదర్శులు వ్రాసిరి.

కాఫీ దిగుమతి.
ఇండియా దొరతనమువారి ఉత్తరవు.
7-12-1917.
కాఫీని హిందూ దేశమునకు దిగుమతి చేయగూడదని నేడు ఉత్తరువు ప్రకటించబడినది. ఇదివరకే ఎగుమతిచేయబడిన సరకుకు మాత్రము వై.పెన్న ఇయ్యబడును. తక్కిన సరకుకు సాధారణముగా ననుమతి లభింపదు.

విక్టోరియా జూబ్లీ.
తెన్నికలు ఇనిస్టిట్యూటు బొంబాయి.
స్కాలర్ షిప్పులు.
జి. ఓ. 1515 30-11-17 చెన్న పుర రాజధానిలోనివారికి ముగ్గురికి నెలకు రు.20 లబిలువగల విద్యార్థి వేతనములు చెన్న పుర దొరతనమువారిచే నీయబడునుఅందులకు వై.పాఠశాలకుం దవకాళ ముండవలెను. ఈ వేతనము1918 సంవత్సరం జూలై నెలలో 2 వ సోమవారమునుండి ప్రారంభమగును. నాలుగు సంవత్సరములవరకు నియ్యబడును. విద్యార్థుల చతుః తెన్నికలు మాన్యు ఫాక్సుగాని తెన్నికలు అందు అవైదు కమిటీని గాని శానిటరీ ఇంజనీరింగు అండ్ ప్లంబింగుగాని నేషనల్ కాలేజు వలెను.

1-2-1918 వ తేదీలోగా దరఖాస్తులు చెన్న పుర ఇండస్ట్రీసు డిపార్టుమెంటు ఆఫీసరు కు చేరు నట్లు పంపబడవలెను. ఆమోదింపబడిన ఫారములో దరఖాస్తుదారు స్వయముగ వ్రాయవలెను. 2 దరఖాస్తు పంపువారు బి.పి. పరిక్షయందు గాని చెన్న పుర విశ్వవిద్యాలయము ఇంటర్మీడియటు పరిక్షయందుగాని కృత్యాత్మకై యుండవలెను. నాను తలిదండ్రుల అనుమతిని బడసికట్టు సాక్ష్యములు చూపవలెను. స్వీకృత నమును శరీరదార్ధ్యమును కలిగి యుండవలెను. దరఖాస్తులో వయసును బాతీని విద్యార్హతను వివరింపవలెను. 3. అభ్యసన కాలము ముగిసిన పిమ్మట విద్యార్థులు దొరతనమువారి కొలఱ వున నుండవలె నను నిబంధన లేను. వారి కి ను ద్యోగముల నిచ్చుటకు దొర తనము వారికి బాధ్యత లేదు. 4 వత్సరముల అనంతరము పట్టమును బడయజాలనిచో సాయువు దొరతనము వారికి తిరిగి యిచ్చుచే యానట్లు పత్రము వ్రాసియిచ్చుట కిద్దరు జామీనుదారు లుండవలెను.

4. విద్యార్థి వేతనము బొంబాయి పాఠశాల (ప్రిన్సి పలు ద్వారా అంద చేయబడును. వేతనము బడయుచున్నవారిని గూర్చి ప్రిన్సిపలు ప్రతిహులముగ వ్రాసినచో వేతనము నిలిపివేయబడును. 5. ఈ దిగున చేవ్రాలుచేసినవారికిగాని ఇండస్ట్రీసు డిపార్టు మెంటు ఆఫీసుకు గాని వ్రాసినదరఖాస్తులను పంపగోరువారు ఆ పాఠశాల కాలండరును చూడవలెను.

6. ఇండస్ట్రీసు డిపార్టుమెంటు ఆఫీసరు దరఖాస్తులను చూచి తనకు లోచిన సిఫార్సుతో 15-2-1918 వ తేదీలోగా దొరతనమువారికి పంపును. ఆర్. రామచంద్రరావు, గవర్న మెంటు శ్రేకటర్.

బొంబాయి క్రానికలు ప్రతిక.
తరావతు కేసు
ఈ ప్రతిక ధరావతు కేసులో హార్మియనుగారి పక్షమున జిన్నా గారు వాదించుటకు వీలగునట్లు 19-వ తేదీ నాటికి కేసు న్యాయదా నేయబడినది.

బొంబాయి మ్యూనిసిపలు కార్మి రేషను.
ప్రస్తుతమున్న ఏర్పాటు ప్రకారము బొంబాయి కార్మి రేషను వారి విజ్ఞప్తిని మాంటాగూ గారు స్వీకరింపజేసిలేదు. వారు మామూలు ప్రకారము విజ్ఞప్తిని పంపవలెనని కార్మి రేషను సభలో అభ్యుత్తులు మెక్సెయిగు గారు సభ్యులతో నుడిచిరి.

మాంటాగూగారికి విజ్ఞప్తి.
(ఆంధ్రపంచములు, బందరు).
దివానుబహదరు కేశవశిల్ గౌ. వేంకటపతిరాజుగార్లు మున్నగు ఆది ఆంధ్రప్రతినిధులకు చెన్న పుర దొరతనమువారివకాళ మొసంగలేదు. ఆది ద్రవిడులకు ఆవకాళ మొసంగి ఆది ఆంధ్రుల కనకాళము లేకుండ చేయుటచే 40 లక్షలమంది ఆంధ్రపంచము లసంతృప్తి చెందియున్నారు. దొరతనము వారు రాజకీయములందు తటస్థు లనుభావమునకు మార్పులేదని తమభయ విబుధులైనది ఆంధ్రపంచములు కోరుచున్నారు. (తంతివార్త):

లండను, డిసెంబరు 12.—పగాసు వారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. 10 వ తేదీ నుండి శ్రమవిమానముల 9 టిని నేల గూల్చితిమి. మా విమానములు 10 వేలకిలోగ్రాముల బరువు గల బొంబుల శత్రువైమాని కాలయములు మొదలగువాటి మీద బార విడిచినవి.

లండను, డిసెంబరు 13 — బ్రిటిషు నావికాధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. మంగళవారము నాటి రాత్రి మా నౌకావిమానములు బ్రాజిలు నౌకానిగ్యూణ స్థలములమీద బొంబులనువేసిరి. దృశ్యము బాగుగనుండలేదు. మా విమానములలో నొకటి కనిపించుచున్నది. క్యాంక్ వారుల భేదనపుడు మేము శత్రువిమానము నొకదాని గూలవేసితిమి.

THE GREAT WAR

[Reuter's Agency]

Russia

Serious Fighting Between Maximalists and Shock Battalions.

LONDON, December 13. Reuter's Petrograd correspondent says, the recent fighting which occurred at Tamarowk, was between detachments of shock battalions, who had declared against Maximalists and local troops with sailors' red guards infantry and armoured cars sent from Petrograd and troops from Kharkoff. Fighting lasted all day, and night and there were many casualties.

Establishment of Revolutionary Courts.

LONDON, December 13. The Bolshevik agency announces, the establishment of revolutionary courts, throughout Russia consisting of soldiers, sailors, workmen and workwomen to be elected by the local Soviets. Decisive split has occurred in Congress of revolutionary socialists between left and right groups. Commissary for foreign affairs has issued a decree, dismissing all Russian diplomats abroad, who have failed to notify their consent, to serve under the Soviets.

Collision between Korniloff's Men and Maximalists.

LONDON, December 13. The Maximalist organ "Pravda" announces that the first collision has occurred between the maximalists and four thousand followers of Korniloff with machineguns near Bielagorod. There was no result. It is stated that the Black Sea naval detachments accompanied by the delegations have been sent against Kaledin, who has arrested one of delegations. Kaledin has issued stern warning against men of the Black Sea Fleet interfering with autonomy of Cossack territories.

Revolutionary Committee's Manifesto.

LONDON, December 12. Reuter's Petrograd correspondent wiring yesterday evening said, the military revolutionary committee issued an incendiary manifesto, which however was withdrawn at the last moment, inviting people to hold demonstrations on the following day with inflammatory watchwords. The number of processions celebrating the opening of the Constituent Assembly converged on Tauride Palace, outside which a succession of extempore meetings was held, but up to four in the afternoon there had been no disorders.

Report of the Fighting.

LONDON, December 13. The "Daily Chronicle's" Petrograd correspondent says, that the shock battalions numbered nine thousand including Turcomans regular cavalry engineers, and infantry. They left Mohilff when headquarters surrendered, and were proceeding to Caucasus by the last order of Dukhonin when they encountered Maximalist troops near Bielagorod. Krylenko arrived during the battle. The Railway Union reports that the shock battalions were defeated but states that Cossack reinforcements from Kaledin are coming up.

Friction Between Bolsheviks and Germans.

LONDON, December 13. That friction threatens to increase between Bolsheviks and Germans is indicated by the following telegram despatched by Petrograd Bolshevik agency:—German command on Russo-German front protests by wireless against dissemination by aeroplane of leaflets signed by Lenin and Trotsky addressed to workmen and soldiers calling upon them to revolt. German generals consider this as intervention with internal affairs of Germany. The Bolshevik organ "Pravda" replies, by declaring that Russian delegation did not promise to pull down Bolshevik flag. Statements contained in Haase's on the occasion of interpellation on the subject of demonstrations, in honour of Russian Revolution and general peace, have raised doubts in Russian popular circles, regarding pacific intentions governing classes in Germany. Russian Bourgeois press is demanding offensive action, and uses these statements as arguments against armistice and peace.

Russian Demobilisation Begun.

LONDON, December 13. AMSTERDAM.—German semi-official communique states that Russian demobilisation has already begun.

Maximalists' Offer to Cossacks.

LONDON, December 13. PETROGRAD.—Maximalists have issued a manifesto to 'Brother Cossacks' promising to hand over to them estates of landowners and also immediate armistice and peace; and urging them to arrest Kaledin and Korniloff and their associates, and hand them over to Maximalists for public trial.

Japanese Troops at Vladivostock.

LONDON, December 13. Washington correspondent of the "Times" wires, that the Japanese Embassy confirms that Japanese troops have arrived at Vladivostock, reinforcing Japanese engineers who have been managing the port at Trans-Siberian terminus for some time.

Great Britain

British Press Opinion.

LONDON, December 13. The interest with which Mr. Asquith's speech was awaited is reflected in the comments of the newspapers, which are relieved to find that he did not support Lord Lansdowne, though some take exception to his explanation of the latter's letter.

The "Times", which accuses Lord Lansdowne of deliberately stabbing the Government in the back, says it is exceedingly glad that Mr. Asquith is firm against all temptation to support it.

The "Daily Chronicle" says nobody who has appreciated the straightness and consistency of Mr. Asquith's statesmanship could have expected a recantation of the principles that he defined when he held office.

The "Daily News" considers that Mr. Asquith has given the most precise and considered declaration of war aims yet made by any European statesman.

The "Daily Telegraph" says the speech shows that the resolution of the British people has been utterly unmoved by recent German military successes.

British Shipping.

LONDON, December 13. Admiralty says, 'Arrivals during week numbered 2426, and sailings, 2384. Fourteen vessels over sixteen hundred tons and seven under were sunk. Eleven were unsuccessfully attacked.

Terms of Settlement of Wages Accepted.

LONDON, December 13. The Cotton Weavers have approved the terms of the settlement of wages question which all parties have now accepted.

New Man-Power Programme.

LONDON, December 13. It is understood that the Government is considering the advisability of announcing the new man-power programme to secret session of the House of Commons next week.

New Director General of Aircraft.

LONDON, December 13. Sir William Weir has been appointed Director General of Aircraft production.

Inquiry into Cambrai Reverses.

LONDON, December 13. The "Times" to-day urges a prompt and searching inquiry into the reversal of fortune at Cambrai. The Paper says:—Haig possesses undiminished confidence of army and nation but his position largely depends on the choice of his subordinates. His weakness, if it be weakness, is inveterate devotion to those who have served him longest, some perhaps too long.

Sir E. Carson's Speech at Waiuh.

LONDON, December 13. Presiding at a meeting at Colonial Institute at Waiuh, Sir Fisher formerly the minister of trade and customs in New Zealand lectured on imperial trade. Sir E. Carson said that we were never again going to have peaceful penetration by amiable Germans. Nothing had more astonished him than that Germany ever went to war. She had taken possession of 3/4 of London and of almost every other city and country. If people of the British Empire ever again tolerated anything approaching what was in vogue before the war, the latter would have been waged in vain. People talked of the League of Nations. "Let us at all events begin with the League of British nations." There was no limit to what we could do by proper League of British Nations. He was not preaching gospel of boycott after the war. When it came to peace terms there would be time enough to talk of that. We ought to make it perfectly clear to Germany that the longer the war continued the less chance there would be of her sharing in much too short amount of raw materials, existing for re-construction of the devastated nations. He hoped that no shipyards would be allowed to build for any country, until the whole of our grievous losses had been replaced.

Nonferrous Metals Bill.

LONDON, December 13. A cable correction shows that the House of Commons passed the second reading of Nonferrous Metals Bill by 182 votes to 79 not 102 to 79 as issued yesterday.

Formation of All British Oil Company.

LONDON, December 13. In the House of Commons Sir John Rees asked: Are Government considering the desirability of forming All British Oil Company free of all foreign interests and foreign control for dealing with development of oilfields outside British Isles particularly in British Colonies and Dependencies, and allied countries. Mr. Stanley replied that the whole question was being considered.

TELEGRAMS.

France

The French Shipping Return.

LONDON, December 13. During the week ending the 8th inst. French arrivals numbered 845 and sailings 967. One over sixteen hundred tons and none under was sunk. Three were unsuccessfully attacked.

America

The Halifax Disaster.

Captain's Story of Collision.

LONDON, December 13. HALIFAX.—The Captain of the ammunition ship in a statement says:—We carried five thousand tons of cargo mostly explosives, namely picric acid, trinitrophenol, and benzol. The morning was clear, the water smooth, and there were no vessels in our course until we sighted the steamer 'Imo' two miles distant. The statement then describes the signalling confusion which resulted in the collision. The Captain says when the 'Imo' collided benzol, poured into the picric acid, igniting it. Recognising that an explosion was inevitable, we launched boats and rowed to the shore. The picric acid was burning, though it did not explode, but twenty minutes after, we landed and ran into the woods, the explosion knocked us down. The gunner alone was mortally injured.

Casualties in Halifax Disaster.

LONDON, December 13. Sir Borden, who is at Halifax telegraphs to Ottawa that the dead at Halifax will exceed ten thousand and homeless twenty thousand.

German Intrigue in Mexico.

LONDON, December 13. German intrigue is rampant in Mexico. It is rumoured that M. Carranza has sent three Generals to seize Tampico oilfields. This is causing anxiety in view of German activities.

Restrictions to Austrians Lessened.

LONDON, December 13. WASHINGTON.—President Wilson has directed that only dangerous Austrians and Hungarians shall be interned, and that most of the restrictions on Germans shall not apply to Austrians.

Rumania

Armistice Signed by Rumanian Government.

LONDON, December 13. Rumanian official communique says:—We have signed armistice with the enemy.

The Rumanian Generalissimo.

LONDON, December 13. A telegram to the "Times" from Jassy says General Prezan has been appointed Rumanian Generalissimo.

Portugal

President of Portuguese Republic Arrested.

LONDON, December 13. Lisbon:—President of Republic has been arrested owing to his refusal to resign.

Germany

Output of Raw Materials.

LONDON, December 13. AMSTERDAM.—General Scheuch, Chief of the German War Board stated in interview that several raw materials which had been discovered in war time were so successful that they would remain in use after the additional advantage being their low price. This especially applied to paper nettle products nitrates from air and synthetic rubber.

British Front

Result of Cambrai Offensive.

Winter Position in Favour of British.

LONDON, December 13. A high British military authority in the course of his weekly review of the situation said as a result of the Cambrai offensive we have the whole Hindenburg defences on seven mile front, with their enormous dugouts on which Germans had employed vast amount of Russian, French and Belgian labour on the ground the enemy occupies. There are no defences except what he can scrape together. Hence as regards the security and comfort for winter the position is enormously in our favour. The amount of guns lost is about the same on both sides except that we got more heavy guns. Balance of prisoners is in our favour. Unquestionably the result of the German attack was a great disappointment for England. It was first reverse of any kind we had suffered for two years. It was too early to give reasons but it was a fact that Russian situation had permitted the enemy to throw divisions into Cambrai battle from the Russian front. As regards the Italian front he saw no reason to modify the view he expressed weeks ago.

TELEGRAMS.

Enemy Occupy a Portion of Trench.

LONDON, December 13. General Haig's communique to-night says:—The enemy this morning delivered strong local attack on a mile front east of Bullecourt and succeeded on the right in entering a short length of the front trench, which formed the salient and which had been demolished by bombardment preceding the attack. At all other points the attack was repulsed with heavy loss to the enemy; many of whose dead are lying at our wire. We took a number of prisoners. Enemy's artillery has been active in the area of attack and has also shown some activity south of Lens and in the neighbourhood of Armentieres and Messines.

British Air Activity.

LONDON, December 13. The Admiralty announces that our naval aircraft bombed Bruges during the night. Visibility was bad and one of our machines is missing. We brought down one enemy machine during patrols.

Enemy Attempts Fail.

Germans Gain a Foothold in a Trench.

LONDON, December 13. British communique says that the accounts of the yesterday's fighting show that enemy after heavy preparation attacked from north of our positions on Hindenburg line eastward of Bullecourt also on the wider front from the east and northeast against the angle of our French lines southward of Reincourt-lez-Gagnicourt. We repulsed both attacks with heavy losses. Enemy subsequently again attacked the latter front penetrating the fortified trenches at apex of the angle. We killed or took prisoners the few Germans reaching trenches elsewhere. There was local fighting all day in small portion of a trench in which enemy gained a foothold without change in situation. We repulsed raiders southwestward of La Bassée and inflicted casualties as a result of patrol encounters eastward of Zonnebeke.

French Front

Lively Artillery Activity.

LONDON, December 13. Last night's French communique reported fairly lively reciprocal artillery activity in various sectors.

French Aerial Activity.

LONDON, December 13. A French communique says since 10th instant nine enemy aeroplanes have been brought down. Our aeroplanes dropped ten thousand kilograms of explosives especially on aerodromes at Coudun and Schiedat depot at Logelback factories at Rembach and on several Railway Stations with effective results.

Italian Front

Italians Abandon and Reoccupy Positions.

LONDON, December 13. An Italian official communique says:—Between the Brenta and the Piave, the Austrians yesterday delivered violent attacks at Codello, Beretta and Codello. Germans in strong force stormed Mount Spinocia and defences in Calcin Valley. Struggle continued all day and we temporarily abandoned few positions, but reoccupied nearly all during counter-attacks.

Italy

Italian Shipping.

LONDON, December 13. ROME—Shipping returns for week ended December 8th do not specify number of arrivals. There were 369 departures. One steamer over 1500 tons, and one under were lost, and one was damaged and beached. Two vessels were unsuccessfully attacked.

BRIEF TELEGRAMS.

A few cases of bazar disturbances are reported from the Eastern Bengal but the villages where they have occurred within the last few days have been mostly small ones.

The District Magistrate of Noakhala has issued an injunction prohibiting the holding of shops after dark as it is then that the looting of cloth and salt stalls usually occurs.

Mr. M. K. Gandhi has accepted the presidency of the 1st. All India Social Service Conference to be held in Calcutta on the 27th. December.

An All-India Music Conference will be held at Delhi during the Easter holidays.

The case of Lala Shrimanath Chama, Editor, the Aihind who has been arrested under the Defence of India Act, for circulating false news considered likely to spread alarm in some section of His Majesty's subjects, comes up for hearing, on the 19th instant. Application for bail has been rejected.

The All-India Moslem League held their next annual session at Calcutta on the 30th and 31st instant.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Simla

A Big Fire.

Firm of Whiteaway Laidlaw & Co., Guttled.

SIMLA, December 13. A big fire occurred here last night in the premises occupied by Messrs. Whiteaway Laidlaw and Company, which resulted in the whole shop and goods being gutted. The fire brigade was soon on the spot and rendered all possible assistance. The fire raged all night and eventually got under. Next morning the Deputy Commissioner and the Superintendent of Police with the staff were quickly on the spot and were indefatigable in help. The cause of the fire is still unknown. The loss is estimated at three to four lakhs of rupees which is covered by insurance.

Bombay

Dangerous Playing.

Boy Shoots his Brother.

BOMBAY, December 13. Barney Orielly a son of Mr. Orielly, works manager of the Standard Oil Company, Bombay, aged ten years has been removed to the European General Hospital, suffering from a gunshot wound in the chest. Enquiries go to show that Mr. Orielly and family were to go out shooting. They were getting ready when it is stated Michael Orielly, a child aged 11 years picked up a Winchester rifle and while playing with it at his brother Barney, whom he began to drill pulled the trigger, not knowing that the rifle was loaded, and shot his brother. The bullet hitting him in the chest lodged in the back. The boy is not in danger and will be operated on. Mr. Orielly could not account for the rifle being loaded, but he said that sometimes he used to shoot birds about his compound and might have forgotten to unload the rifle on one of those occasions.

Demand of Security from "Bombay Chronicle"

Notable Conversation Between Mr. Horniman and Magistrate.

BOMBAY, December 13. Before the Chief Presidency Magistrate Bombay, this morning Mr. B. G. Horniman, Editor, "Bombay Chronicle" appeared in accordance with the requisition of the Magistrate calling upon him to be present in reference. The Magistrate asked Mr. Horniman if he wished to advance any special reasons why he should be exempted from a deposit of security.

Mr. Horniman:—This paper has been in existence for nearly five years and on two or three occasions on which declaration as publisher had been made security has always been exempted.

The Magistrate:—Two thousand rupees to be deposited within a fortnight.

Mr. Horniman:—Will you allow me to say something in regard to this?

Magistrate:—Yes.

Mr. Horniman:—Then urged that the Magistrate had no power to ask for security now. If the security was to be deposited it should have been asked for, at the time of making the declaration.

Magistrate:—It should be brought with the declaration.

Mr. Horniman:—The act says that it should be deposited at the time of making the declaration such amount as the Magistrate may think fit. I say, with all respect, that you cannot now ask for security, and that you exhausted your powers under the act when you allowed me to go away without taking the deposit. If you remember, Sir, I came to you in Chambers a few days afterwards to ascertain the position as to whether having put in my declaration I was entitled to regard myself as printer and publisher and to publish my name as such on the imprint of the paper.

The Magistrate:—Security was provisionally dispensed with.

Mr. Horniman urged that the Magistrate could not do this under the Act. He pointed out that in Madras it was held by the High Court that when the Magistrate failed to take security under section he exhausted his powers, and that a subsequent order of the Magistrate to find security was 'ultra vires'. The High Court held that they had no revisionary power to set aside an executive order. That point was now pending before the Privy Council and the Madras High Court had adjourned another case until March next in order to await the decision of the Privy Council. Mr. Horniman finally asked the Magistrate to fix a day to hear him and he would come with a Counsel to argue the matter. The Magistrate granted this request and fixed Friday next at 11 A. M.

United Provinces

Mussooree Shooting Tragedy.

School Governors' Statement.

ALLAHABAD, December 13. In connection with the recent Oakgrove School tragedy at Mussooree the governors of the school in an open letter to the parents say:—The circumstances under which this event took place have already been made public and can only point to the conclusion that Mr. Fenemor's mind suddenly became deranged owing to worry and anxiety. The statements that have appeared in the newspapers have not been altogether correctly informed and the governors think it right to say that while there is no direct proof, it appears to be probable that worry and anxiety normally connected with the management and responsibility for such a

large institution as Oakgrove had been accentuated by the fact that a suit for defamation had been recently brought against Mrs. Fenemor in Mussooree court. This case was instituted by one who is not a member of the school staff and did not in any way arise out of friction with some of the teachers as has been alleged. In justice to Mrs. Fenemor it may also be stated that at the time of the tragedy only prosecution evidence had been heard and Mrs. Fenemor's defence had not been made public. There is no justification, therefore, for the statement which has been made in more than one newspaper that the case appeared to be going against her. The governors assure the parents that the high standard set in the school by the efforts of Mrs. Fenemor will be continued.

Burma

A Case of Wrongful Restraint.

RANGOON, December 13. J. C. H. Lokker Dutchman was charged with having wrongfully restrained Miss Anklesaria, niece of J. Hormuzji, officiating Registrar, Chief Court at Fancefair on Our Day in Dalhousie park. It was alleged that Mr. Hormuzji and his niece were near the Switchback Railway when they separated and the accused caught hold of Miss Anklesaria (who had been placed in a rickshaw and followed her uncle) and began to take her away on to the hill. In the Park she broke away and ran to Mr. Hormuzji crying. A scuffle followed between Mr. Hormuzji and the accused on the former remonstrating with him and both fell into the lake. The accused tendered an apology and paid a sum of Rs. 1,000 to the "Our Day Fund in Mr. Hormuzji's name. The Western Sub Divisional Magistrate, Rangoon has recorded the case as compromised and acquitted the accused.

BRIEF TELEGRAMS.

The Calcutta University Commission spent a busy time at Dacca, visiting colleges and schools and consulting with the governing bodies of the colleges and representatives of the Dacca People's Association.

"Our Day" was celebrated at Lucknow by a grand parade of European and Indian schools which was attended by the Lieutenant-Governor. His Honour was subsequently present at the country fair and races organised by Major-General May. The entire station turned out for the fair which proved a great attraction. The result will add a substantial amount to "Our Day" Fund, especially as the stewards of the races have made over the entire proceedings.

A trade Commissioner to represent the Board of Trade has been appointed for Calcutta where he is expected to arrive about the Christmas. The name of the gentleman selected is Mr. T. M. Ainscough. His duty will be to push British trade in India primarily in the interests of the British manufacturer.

Appointment of the Hon'ble Mr. Mohamadbhoy Hajibhoy as the Sheriff of Bombay for 1918 in place of Mr. T. W. Birket is gazetted.

Latest Telegrams.

UNCORRECTED.

LONDON, December 13. In the House of Commons Mr. King drew attention to renewed discussion in Holland concerning possible intentions of allies regarding future of rights over Scheldt navigation and Dutch territory. Mr. Sir Robert Cecil replied:—"There is not now nor has there ever been any intention to interfere in any way with independence and integrity of Holland or her possessions."

Replying to Leslie Wilson, Macpherson stated, that that question of Imperial Government awarding medal or decoration to Anzac, who took part in Gallipoli campaign was being sympathetically considered. Replying to a suggestion that a general service medal should be awarded to all troops, who took part in Gallipoli, in order to avoid discrimination between Anzac and Imperial troops, Macpherson said all these relevant considerations were being at present considered.

NEW YORK:—Baker war secretary in speech, said when Hohenzollerns and Hapsburgs were disposed of our sons and brothers would return with message that world was safe for democracy. Every munition factory in land was working overtime.

Danic naval secretary said:—America had already added a thousand ships to strength of Allies and was ready to add as many more as was necessary.

Italian communique says:—We regained great part of trenches in Coldellabaretta region which we were unable to reoccupy on Tuesday. We sanguinarily repulsed two violent attacks in Calcin valley. Enemy attacked in force eastward of Bronta at midday. Attack continued fiercely all afternoon but ceased at night owing to heavy enemy losses. Powerful attack on Caldipo Pappex broke down.

Reuter's correspondent at Italian Headquarters says:—Enemy continues to mass troops and artillery in Trentino, especially on both sides of Brenta river. Allied aircraft regularly bombarded Austro-German reinforcements, but fresh contingents continually fill up gaps. Enemy artillery is overwhelmingly superior and has destroyed Italian defences. Many defenders were killed wounded and buried, but survivors resisted so fiercely that enemy losses averaged fifty per cent of his strength.

ROME.—Government motion for secret session of chamber which Government made question of confidence was passed by 274 votes to 63.

Text of armistice concerning Rumanian front shows that Rumanian army will observe armistice so long as Russian armies on Rumanian front observe armistice.

LISBON.—Cabinet has been constituted with Paes as premier, foreign minister, and war minister and Deputy Baboza as minister for colonies.

HALIFAX:—It is officially stated that fatalities hitherto number 1226. Error in Borden's figures was due to telegraphic mistake.

ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యము.

(మూల్యూరి రంగయ్యగారు.)

కొందరు బ్రాహ్మణేశ్వర నాయకులు మహమ్మదీయ సోదరులకు కాంగ్రెసువారు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మొసంగుట కాంగ్రెసువారు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమున కంగీకరించుట యని వాదించుచున్నారు. కాని, ఇందు సత్య మెంతవరకు గలదో మనము కొంచెము గమనించవలసియున్నది. మహమ్మదీయులు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము కావలయునని గట్టిపట్టు పట్టినను కాంగ్రెసువారు ప్రధమమున దాని నంగీకరింపలేదు. ఆ ట్లంగీకరింపమివలన కాంగ్రెసు సభకు వచ్చు మహమ్మదీయ సోదరుల సంఖ్య యేటే తగ్గుచు వచ్చుచుండెను. మహమ్మదీయులకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మొసంగని యెడల వారు మనతో నేకీ భవింపరనియు వారు మనలోనుండి వీడిపోవుట దేశానర్థకమే గాక భారతమాత యభివృద్ధి నొంద మాడనొల్లనివారికి హెచ్చరిక యనియు మహమ్మదీయులు వేరే మతస్థులగుటవల్ల ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మొసంగనియెడల కాంగ్రెసుసభకు వచ్చు మహమ్మదీయ సోదరుల సంఖ్య కొలదికాలములో నశించుననియు తలచి కాంగ్రెసువారు విధిలేక వారికి ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మొసగిరి. ఇట్టి నిదర్శనమును పేర్కొని ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును బ్రాహ్మణేశ్వర నాయకులు కోరుట మిక్కిలి పరిహాసార్హము. బ్రాహ్మణేశ్వరులందఱకుకలసి ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము కావలయునని కొందరును, వివిధవర్ణముల కాయావస్థముల ప్రముఖతను బట్టి ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యము కావలెనని కొందరును పోరాడు చున్నారు. బ్రాహ్మణేశ్వరులన నెవ్వరు? వైశ్యులు విశ్వ బ్రాహ్మణులు కొందరు త్రివియులు తాము బ్రాహ్మణేశ్వరులనుకామని చెప్పుచున్నారు. ఒకవేళ వీరుపాడ బ్రాహ్మణేశ్వరుల క్రింద పరిగణింపబడినను వీరందరికి కలసి గూడ ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమున కిష్టపడవలసిమియు కనబడదు. ప్రతిభాఖ్యాయందును బ్రాహ్మణోద్యోగులే చాలమంది కలరని చెప్పుచు కానన గుభలుకూడ వీరిచేతిలోనే యున్నవని నుడువుటకన్న వోట్లలో బ్రాహ్మణేశ్వరులే చాలమందియుండుటచే, ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మాత్రమే నెడి యెడల, 'వీరందఱ కలసి కలసి బ్రాహ్మణేశ్వరులలో కొందరికేల వోట్ల నియ్యగూడదు? ఇక వివిధవర్ణములకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మొసంగుటను గురించి యాలోచింతము. దీనిలాభనష్టము లటుంచి, ఇది యాచరణ లోనికి దెచ్చుటెంతకష్టమో మాడవలయును. మన చెన్నరాజ ధానిలో ఆంధ్రులలోనే బ్రాహ్మణ వైశ్యులు గాక క్రిందటి జనాభా లేక ప్రకారము ముప్పు దియైదు వర్ణముల వారు కలరు. అట్టి తరి నిక రాజధానియంతలో నెన్ని వర్ణములుండనో యూహించవచ్చును. వీరందఱకు ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్య మొసగెదరా? లేనియెడల, కొన్ని వర్ణములవారికే యొసగెదరా? కొందఱ కిచ్చి కొందఱకీయనియెడల వారలారకుందురా? ఇక నీ ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యముయొక్క లాభనష్టములను కొంచెము విచారించుము. వీని మూలమున నేడైన నొక సంఘముందు విద్యావంతులు గాని ప్రజలు తాము నమ్మకముంచుటకు వీలగునట్టివారు గాని కొంతగానున్న యెడల, మరి యొక సంఘమువారి నెన్నుకొనుటకు వీలు లేకుండును. ఇట్టి యెన్నికలను బట్టి ప్రజ లొక్కొక్కప్పుడు తమ యిష్టానుసారముగా తమకై యెవరు బాగుగ పాటుపడెదరని తోచునో అట్టివారి నెన్నుకొనుటకు వీలు లేక తమ సంఘపు వారి నెవరినో యొకరి నెన్నుకొనవలసియుండును. ఇది దేశమునకును ప్రజలకును నష్టకరము గాదా? దీనికన్న నెక్కువ నష్ట మింకొకటి కలదు. వర్ణభేదము లుండుట హిందూసంఘమున కొక నెద్ద చెటు పని గాజ్యాంగ వేత్త లందరు నుడువు చుండిరి. ఈ భేదములు నుత విషయములందు కలుగజేయువారి పూర్తిగ గోచరము కాకున్నను రాజకీయ విషయములందు చేయు కీడును మనము వెంటనే మాడగలము. రాజకీయ విషయములందు మాడ వర్ణభేదముల నుండుట కొఱవినో తెలగోకికొనుట, ఏ దేశమందైనను సాంఘిక భేదములున్నయెడల ఆ దేశము రాజ్యాంగ విషయములందొన్నత్యము పడయునపుడు గాని యా సాంఘిక భేదములు నశింపవని యొక పాశ్చాత్యుడన్న మాటలు ముమ్మాటికిని సత్యము. ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యము వర్ణభేదముల నభివృద్ధిచేసి నైమత్యములను బెంచి జాతీయ సమ్మేళన కత్వంత మహాపకారమును జేయును. ఒకవేళ కాంగ్రెసువారు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము నామోదించి రనుకొందము. విద్య భనము వర్తకము మొదలగు వానివల్ల నేడైన సంఘము ప్రాముఖ్యము గాంచి యా సంఘము చిన్ననై నయెడల దానికి

ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మొసంగవచ్చునని నూచల చూపిననుకొందము. ఇప్పుడు ప్రతిసంఘము ప్రాముఖ్యము గాంచి చిన్ననై యున్న యెడల ప్రాముఖ్యము గాంచక పోటీల కాగుటకు తగినంత నెద్ద సంఘము లేవియో తెలియకున్నది. ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము కోరినపుడు కొందరు బ్రాహ్మణసోదరులు 'సరే' యనిరి. ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మనన సరసునిన, బ్రాహ్మణేశ్వరులు తమతో నేకీభవింపక జాతీయోద్యమమునకు భంగము కావెందులేమో యనునుద్దేశముచే, వారు దాని కొప్పుకొనిరి. కాని, దూరదృష్టిగల వారెవరును దీని నామోదించరు. కావుననే వీసెంటుమ్మ తిలకుగాడ్లు బొంబాయిలోనున్న ఆర్య సోదరసంఘమువారు మనరాజధానిలోగల కొంతలు బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేశ్వర సోదరులు దీని నామోదించరైరి. త్యాగ రామశెట్టిగారి యబ్రాహ్మణోద్యమ మను సుడిగాలిచే ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యము నెడి యగ్ని మనరాజధానియందుగల ప్రతిసంఘమును త్వరలో రగుల్కొల్పుచున్నది. కాని, బంగాళీయునందు బ్రాహ్మసమాజము కల్లను పంజాబునందార్య సమాజమువల్లను ఈయగ్ని యా ప్రదేశములకు చొరలేకున్నది. పొరుగున నున్న బొంబాయియందు కొంత వజ్రప్రవేశించినది. కాని, అవోట్టుప్రార్థన సమాజమును నిర్మలాదకము గలదు. కొందఱ అవివేకులు పాశ్చాత్యులందు కూడ వర్ణభేదము లున్నవని దురభిప్రాయ పడుచున్నారు. అక్కడ నున్న భేదములు జన్మయుబుబ్బిగాక వృత్తిని బట్టి వచ్చివని, వానినివర్ణము లుండుటకువీలులేదు. వృత్తులనవలెను, కొంచెమించు మించుగ గొడవవాని జన్మమైత్రిన ఛాంబరులేమగు ఇంగ్లాండుదేశమున ప్రసిద్ధిగాంచి రాజదంపతులతోవిందుల నారగించిరి. హిందూ సంఘమున నిట్టి దెప్పజెప్ప జరిగినవో ప్రజలకు పుట్టుద్యేషమును అహంకారమును చెప్పకక్కరలేదు. ప్రాతినిధ్యము వృత్తులనై నాధారపడునెడల దేశమునకు మహాపకారము కలుగును. ఒకకాపు స్త్రీదయనకును కాపురత్వమునకును కాపు రైతునకును సమానమైన వాంఛలేమియు నుండవు. కాని, వివిధ వర్ణములకు చెందినను ఒక్కవృత్తి నవలంబించుచున్న వారలకు ఒక్కవిధమగు నాత్యము లుండకతప్పదు. కావున సోదరులారా! ఈ నూతన ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్య మనునది యాచరణలోనికి దెచ్చుట బహు కష్టమగుట కాదు గదా, సాంఘిక లోపముల నభివృద్ధిచేసి వర్ణభేదమునకు తోడై నైమత్యములను పెంచి జాతీయ సమ్మేళనమున కుపద్రవమగు హానికల్పించును. కాబట్టి దీనిని విడనాడి వృత్తులమీద నాధారపడు ప్రాతినిధ్యమును కోరినయెడల మన భారతమాత కత్వంత లోపకారమును జేసినవార మగుదు మని నాభ్యధనిశ్వాసము.

బల్లారి నరసవినుోదిని సభవారు
1917 డిశంబరు 15-వ తేది శనివారము
సాయంత్రము 5-30 గంటలకు
లవ - కుశ
16 వ తేది ఆదివారం సాయంత్రం 5-30 గంటలకు
కృష్ణ లీల
అను నాటకమును
విక్టోరియా పబ్లిక్ హాలులో ప్రదర్శింతురు.
పురుషులు రూ. 3, 2, 1-8, 1 అ. 8. స్త్రీలు రూ. 2, 1, అ. 8.
టిక్కెట్లు:— 99, నారాయణ మొదలి పిథి, చింతాద్రిపేట ఆశ్రయ మొదలి పిథి, నెం. 1/2 కల గల సభా భవనము నంగును హాలునద్దకు దొరుకును.
రావుబహద్దర్
సి. హెచ్. గౌడ్, డి. గోపాలాచారి, బి. మాధవరావు,
ప్రెసిడెంటు. సెక్రటరీ. జనరల్ మ్యానేజరు.
(976)

ఆంధ్ర వీర కంఠీరవ అభినవ
భీమ సేన బిరుదాంకిత ప్రావెనరు
రామమూర్తిగారి కార్యక్రమము.
(988)
పల్లకిమిడి 14-12-17 to 16-12-17 8 శోభలు
కాళిబుగ్గ 17-12-17 to 18-12-17 2 "
బారువ 19-12-17 to 21-12-17 8 "
ఇచ్చాపురం 22-12-17 to 24-12-17 8 "
బరహంపూరు 25-12-17 to 28-12-17 4 "
అన్ కా 29-12-17 to 31-12-17 8 "
రసుల్ కొండ 1-1-18 to 3-1-18 3 "
చత్రపూరు 4-1-18 to 7-1-18 4 "
పూరి 8-1-18 to 11-1-18 4 "
(988)

ప్రకటనము (955)
చెంగల్ పట్టు డిస్ట్రక్టు, యెన్లూరు సర్కిల్,
వల్లూరు అత్తిపట్టు ప్యాక్టరీ లో ఉన్న
మాతాలూకు మార్జినుదాఖలా ఉప్పు వాములు
విక్రయించ దలంచినాము. గాన కావలసిన వారు
యీదిగువ చిరునామా దారుగారికి వ్రాసినయెడల
కోరిన సంచాయిషీ పొందగలరు.
వల్లూరు ప్యాక్టరీ లైసెన్సు నెం 34- య 32-19
అత్తిపట్టు ప్యాక్టరీ డిల్ 10- య 3-20
మోతే వెంకన్నగారు,
లైసెన్సు హోల్డరు,
వల్లూరు, కృష్ణ జిల్లా.

NOTICE (955)
Our marginally noted Salt Pans situated in Chengalput District, Ennore Circle, attached to Vollar and Athiput Factories will be sold. Intending purchasers are requested to address the undersigned for any particulars relating thereto.
Ac C
Vollar Factory License No. 34 32 19
Athiput Factory License „ 10 3 20
Mothay Venkanna Garu,
License Holder,
Elore - Kistna Dt.

అన్ని పిన్య జ్వరములకును యిన నా ఫలీమందు
రామబాణమువలె ఆమోఘముగ పనిచేయును.
Esanofele (Anti Malarial) (934)
ఇసనాఫలీ మందును సేపించి, మన్యజ్వరముచే పీడింపబడకుండగ
మీ శరీరములను కాపాడుకొనుడు.
ఈ మందు బహు నమ్మకమైనది. మన్యజ్వరమునకు విశ్వోపధము:—ప్రపంచమంతటను మన్యజ్వర జ్వరమునికి జనుప్రథముగ ఉపకరించినది. గొప్ప వైద్యు లందరును ఈ మందును గూర్చి మంచి అభిప్రాయముల నిచ్చి యున్నారు. ఎంత విషమజ్వరమైనను, జ్వరము జీర్ణించి గుల్మవాధితే పీడింపబడు వారలకు ఈ మందు ఆమోఘముగ పని చేయు తిరుగను జ్వర మెన్నటికిని రాదు. ఒకమారు పుచ్చుకొన్నవో జ్వరము నిశ్చేషమగును. ఏమియు అసామములేమ్య పనిపిల్లలకు చిన్నపిల్లలకు ద్రావకపు ఇసనాఫలీని వాడవలయును. ప్రతి రసవాదిదగ్గర దొరుకును.
సోల్ ఏజెంట్లు:—(ఇండియా, బర్మా, సింగపూరులకు) బి. జి. గోరియోకంపెనీ, బొంబాయి.
చెన్న రాజధానియందు సోలు ఏజెంట్లు:— డబ్బ్యూ. ఈ. స్క్రిత్తు అందుకో, నుదరాసు.
దగామందులను జూచి మోసపోకుము.

నుందరము !

స్వదేశీయము !!

ఉపయోగము !!!

ఆందమెన

1918

క్యాలండరు

జనవరి 31- తేదీతో ప్రారంభమగు డిసెంబరు 5-వ తేదీ వరకు గొనువారలకు

ఒక క్యాలండరు ఉచితముగ పంపబడును.

ఇతరులకు క్యాలండరు 1-కి వి. పి. ఖర్చులు సహా 0-5-0.

వి. పి. క కాక, ముందుగా చీట్లు సంపాదించి క్యాలండరు చేరవేయవలెనని ముద్రాపాత్ర యందును.

కొలది ప్రతులుమాత్రమే ముద్రింపబడినవి. ఆకాశం గల గలగలములకు తప్పవలదు యుక్తము.

తామరలైలము

పండ్లపాడి

మోహినీలైలము

డబ్బీ 1-కి 0-6-0

డబ్బీ 1-కి 0-2-0

సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధపథిము

చక్కని డబ్బీతో. వెల రూ. 0-8-0 ; డబ్బీ 1-కి రూ. 5-4 0

పోస్తులప్పులు ప్రత్యేకము. అన్ని చోట్లా విక్రయించబడుచున్నది.

అమృతాంజనం డి. పో,

109, ఫ్రేజిరోడ్డు, బొంబాయి.

6, తంబు శెట్టివీధి, మదరాసు.

వాదాపేటి. ఎం. పి. సావంత్. బొంబాయి నవాబ్ మైన్ డా. పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

ఆశుభకృత్య రక్తములను జనించు వాద్యములకు కీర్తిమణి కంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను, గండమాలలను తొలగించు, ప్రాణహానిలను అన్ని విధములను గలగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన కృత్యకారణి (21)

వనోపధిసారసవరిల్లా గల మిచ్చుట నిస్సంయము, సహజమైన పద్ధతివలన అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరగదోషములను, మలబద్ధకమును శాస్త్రసంబంధమును పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరాలోగ్యమును గలగలజేయును. 16 రోజులవరకు వందలకు 4 రోజుల బుడ్డిలో అమృతమును.

సావంత్. పి. డి. సావంత్. 144, వనసవాడి, నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi, No. 144, No. 2, BOMBAY.

విక బాపిలిపి ప్రశంస

విక బాపిలిపి అపారమైన విరచితము.

వెల 0-4-0 పాక్షిక అధికము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము, విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది ప్రముఖ కృత్యములను కాలక్షేపముగా రెట్టి నాణ్యత

ప్రచురించినది. వెల 0-4-0 పాక్షిక ప్రత్యేకము

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయోపధిములు

బృహత్ మంజుష్టాదిక్వాథ

రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రత్యేకమైనది.

1/2 పౌను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రవధ గుట్టి

మూత్రవాహినిలను యందు అమృతముగ పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

వాసవలేహము

దగ్ధులకు మంచిమందు.

1/2 పౌను సీసా రు 0-10-0.

వ్యవసారిములన్నియు సాంక్షేపికభాషలో జరుపవలయును.

జాండవా ఫార్మస్యూటికల్

వీధి

ఆయుర్వేద యోగధర్మాల తేయవారు

బొంబాయి నెం 18.

The Zandu Pharmaceutical Works

The Ayurvedic Pharmacists.

Elphinstone Road, Bombay 72

సంగీత సుధాంబుధి.

ఇందు సంగీత లక్షణములును, ప్రథమాభ్యాస పద్ధతులును, వాడుకయందున్న అనేక రాగములకు ఆరంభానికి క్రమములును, తాళయ్య, దీక్షితులు, శామాశాస్త్రములు, ఘనం సీతయ్య, కున్నకుడి కృష్ణయ్య, శుబ్రహ్మణ్యయ్య, గోవిందసామయ్య, గర్భపురి వాసులు, పురందరవికలు, నారాయణశర్మలు, శరణం గంభాడి పంచనాథయ్య, సవాళివాపు మొదలగు గుహరు 35 పూర్వప్రసిద్ధ వాగ్గేయకారక విరచితములైన వర్ణములు, కీర్తనలు, జావల్లి మొదలగు సవియము, తత్కాలపు ప్రముఖ హిందుస్థానీ, పార్శ్వీలు, యింగ్లీషునాట్య, తిల్లానా మొదలగు (Delicious Miscellany) లతో మిశ్రమములను, స్వర తాళములతో అంతుకి సులభముగ గ్రాహ్య మగునటుల వ్రాయబడియున్నది. ఇందు వీణ, హార్మోనియం చక్రపలులతో యున్నది.

మంచి గేయ కారులచే గుర్తించిన మేలు తెందు చేయబడినది. ... వెల రూ. 3-0-0.

యం. ఆది అందు కంపెనీ,

(911) 39, చిన్న తంబివీధి, మదరాసు.

కేటలాగు ఉచితము.

మా కంపెనీలో కాశీ పీఠాంబరములు సరిగ్ చేరలు, రవికలు, దుమాలలు, తలపాగలు, బిడ్డలు భరించుటకు చిన్న పీఠాంబరములు, వెండి పట్టుధోవతుల జతలు, మిక్కిలి నేర్పు గల శతపనిహాండవలన మేల్పెన పట్టుధో తయారు చేయబడుచున్నవి. వసుదేవాలలి గృహముగ వి.పి. మూలముగ పంపుదుము. వానియందు వ్యత్యాసమున్నను లేక, నవనకు గట్టిని యెడలను వానిని వారును పంపిన తీసుకొనవలయు. 928

Hari Govinda Dass, Gopal Dass, Silk Pithambar Merchants, & Com - Agents, Benares City, U. P.

దశాశ్చర్యకృత్య కన్యా, మంచి సులము 1-కి ... 0-10-0
కుంకుమ పువ్వు తులము 1-కి ... 2-0-0
గోనాజంబు, మంచిది ,, ... 7-0-0
అదిపచ్చికాన తుక జున్ను తులం 1-కి ... 8-8-0
రసభిస్మము తులము 1-కి ... 0-10-0
చచ్చకర్పూరం ,, ... 2-0-0
చాలామృతము సీసా 1-కి ... 0-12-0
తాంబూలమృతము, మంచిది ,, ... 0-10-0
అమృతాంజనము డి. పో, 6 తంబు శెట్టివీధి, మదరాసు

ఉచితము.

గదాధర

మనోహరమగు కథ.

అడ్రస్:— హెచ్.వి.ఎం.పి. అండు సన్సు, 390-943 పోస్టుబాక్సు 27, మద్రాసు.

శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాండ పురాణము

(పద్య కావ్యము)

వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణములలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టిందో? తలశ్రేణులు లేక? కలిగి? ఆచార్యవర్యులను తెల్పెట్లుమాతే? ఈ మొదలగు విషయము తెల్పుచు యందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నది. గొప్పవారి గంభీరమైన మంచి యిట్టి పోయమునిచ్చియున్నది. శైలి మిగుల సులభము. 900 పుటలు అత్యుత్తమ ప్రతిమాత్రమున్నవి. వెల రు. 0-0-0 కచ్చులు చేతే.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

శైలి సులభము, మృదుమధురము, భావగర్భితము. 2000 పద్యములతోలభ్య. మంచికాగితములపై అచ్చు. కాలిక్రైంసు ధర రు 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు చేతే.

(26) జనమంచి శేషాచలశర్మ
కేటలాగు పండితుడు, ముద్దనిసివర్ హైస్కూలు, కడప.

అమృతాన్న అవలేహము.

ఈలేహము రక్తమును శుద్ధిచేసి బలమును కలిగించి కాశ్యోతనుఖము సొంపగును. 219
ఆరోగ్యమును కలుగజేసి ఆయుర్వృద్ధిని యిప్పించును. ప్రస్తుతము శాకాభిజ్ఞులగు అను పుస్తకమునకు వ్రాసిన తపాల ఖర్చు లేకయే ఉచితముగా పంపెదము. వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవింద్, ఆలంకర్నికా కౌమధాలయం, 157, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

Seeds & Plants.

నానావిధ చెట్ల దినుసులు. మొదలగు పొందిన సేలం గ్రేవ్ మామిడి చెట్లు పలు విధమైన చెట్లదినుసులు యింక అనేక విధములయిన మొక్కల దినుసులు సీను కావలయును సాగుకాయకూరలు విత్తనములు సరసముగ విక్రయింపబడును. కావలసిన వారు అగ్గకా స్టాంపుపంపితే, ముంబయి ఇంగ్లీషు కేటలాగు క్యాటలాగు పంపుతాము. బాగులు ఇంగ్లీషులో వ్రాసినవలెను.

ఎస్. కె. ఐ. కాదర్ ముంబాయి హౌసు, కత్తెములు, మొక్కచక్కవగు.

(959) కుమారస్వామిపట్టి, సేలం.

విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్స్, మద్రాసు.
మహాంటు రోడ్, మదరాసు.
ఇక్కడ కేటలాగు పుస్తకము లన్నియు వ్యాపకమైన వెలకు దొరకును క్యాటలాగు ఉచితము.
డాక్టర్. ఆచంట-లక్ష్మీకృతి, బి. సి. ఎం. బి. సి. ఎం. (945) మేనేజరు.